

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşleri

The Views of Managers, Teachers, Students, and Parents About Visual Arts Education in Science and Art Centers

Yelda USAL¹ 
Serap BUYURGAN² 

¹Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Elazığ, Türkiye

²Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Ankara, Türkiye



Öz

Araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanım, eğitim-öğretim programı ve tanılanmaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 2016–2017 ve 2017–2018 eğitim-öğretim yıllarında Türkiye'nin 7 farklı bölgesinden 7 Bilim ve Sanat Merkezinde (Ankara, Trabzon, Hatay, İstanbul, İzmir, Elazığ, Gaziantep) görev yapmakta olan 7 yönetici ve 12 öğretmen, 3 ve 4. sınıfta eğitime devam eden 71 öğrenci ve 70 veli ile yürütülmüştür. Araştırmada, nicel-nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı açıklayıcı karma desen kullanılmıştır. Nicel verileri toplamak için Bilim ve Sanat Merkezi- Görsel Sanatlar Görüşme Anketi (BİLSEM-GSGA), nitel verileri toplamak için ise, Bilim ve Sanat Merkezi- Görsel Sanatlar Görüşme Formu (BİLSEM-GSGF) başlıklı anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin değerlendirilmesinde, betimsel istatistiksel frekans ve yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, KWH (Kruskal Wallis H-Testi) ve MWU (Mann Whitney U-Testi) kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verileri, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Tüm değerlendirme ölçütlerine bakıldığında, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin bina ve fiziki donanım boyutuna ilişkin olarak okulların araç gereç bakımından yeterli ancak Görsel Sanatlar uygulamaları yapmak için atölye dışı bir alana sahip olmadıkları, eğitim programlarına ilişkin görüşlerinde, Görsel Sanatlar ders saatlerinin yetersizliği ve sanat dersleri ile bilim derslerinin eşit oranlarda verilmesinin daha doğru olacağı, tanılama yöntemlerine ilişkin görüşlerde ise sanattan tanılanan bir öğrencinin bilimden sınava girme zorunluluğunun doğru olmadığı şeklinde sonuçlara varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün zekâ/üstün yetenek, görsel sanatlar eğitimi, bilim ve sanat merkezlerinde görsel sanat eğitimi

ABSTRACT

The purpose of the research is to determine the views of administrators, teachers, students, and parents regarding the building and physical equipment, education program and diagnosis in Visual Arts education given in Science and Art Centers. Research, in the academic years of 2016–2017 and 2017–2018, was carried out with 7 administrators and 12 teachers, 71 3rd and 4th grade students, and 70 parents working in 7 Science and Art Centers (Ankara, Trabzon, Hatay, İstanbul, İzmir, Elazığ, Gaziantep) from 7 different regions of Turkey. In research, an explanatory mixed design, in which quantitative and qualitative research methods are used together, was used. Science and Art Center-Visual Arts Interview Questionnaire (BİLSEM-GSGA) was used to collect quantitative data, and a questionnaire and interview form Science and Art Center-Visual Arts Interview Form (BİLSEM-GSGF) was used to collect qualitative data. In the evaluation of quantitative data, descriptive statistical frequency and percentage, arithmetic mean, standard deviation, Kruskal Wallis H-Test and Mann Whitney U-test were used. The qualitative data of the research were analyzed by descriptive analysis method. Considering all the evaluation criteria, regarding the size of the building and physical equipment of the administrators, teachers, students, and parents, the schools are sufficient in terms of equipment, but they do not have an area outside the workshop to make Visual Arts practices. In their views on education programs, it would be more appropriate to give the lack of Visual Arts course hours and to give equal proportions of

Geliş Tarihi/Received: 08.09.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 04.08.2022

Yayın Tarihi/Publication Date: 28.10.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Yelda USAL
E-mail: yusal@firat.edu.tr

Cite this article as: Usal, Y., & Buyurcan, S. (2022). The views of managers, teachers, students, and parents about visual arts education in science and art centers. *Art and Interpretation*, 40(1), 2-22.



Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

art and science courses. In the opinion about the diagnostic methods, it was concluded that it is not correct for a student who is diagnosed with art to take the exam from science.

Keywords: Giftedness/giftedness, visual arts education, visual art education in science and art centers

Giriş

Sanat eğitimi, bireyin genel eğitiminde amaca yönelik programlarla mutlaka yer alması gereken bir süreçtir. Bu süreç içerisinde birincil amaç bireyin sanat yoluyla eğitimi olmalıdır. Ayrıca bu süreç içinde, sanat alanında uzmanlaşmış ve sanatçı kimliği ile ürün verebilecek yetenekte çocukların ve gençlerin yetiştirilmesi ve bu yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmeleri oldukça önemlidir. Gardner'in çoklu zekâ kuramı içerisinde yer alan, dil-sözel zekâ, müziksel zekâ, görsel-uzamsal zekâ ve bedensel-kinestetik zekâ türleri sanatın ve sporun farklı dallarını ifade etmektedir. Sanat ve spor alanında yetenekli, hatta üstün yetenekli çocukların eğitimi de en az diğer çocukların eğitimi kadar önemlidir. Bu çocuklara yönelik sanat eğitimi sürecinde farklı programlar, yaratıcı öğretmenler tarafından oluşturulabilir ve uygulanabilir. Ülkemizde, sanat alanında yetenekli çocukların eğitimi için kurulan bazı okullar mevcuttur (Buyurgan, 2021). Bu kurumlar arasında en bilineni Bilim ve Sanat Merkezleridir (Özgüler, 2009). Ülkeden ülkeye farklılık gösteren üstün yetenekli eğitimi, Türkiye'de Bilim ve Sanat Merkez'leri ile desteklenmektedir. Bireysel farklılıklara göre öğrenci seçimi yapan bu merkezler, üstün yeteneklileri bilimsel, düşünsel ve davranışsal değerlerle birleştiren, üreten, sorun çözen ve kendini gerçekleştiren bireyler olarak gelişmelerini amaçlamaktadır (Genç, 2014). Bilim ve Sanat Merkezleri, öğretmenlerin gözlemleri, grup taramaları ve bireysel incelemelerinden elde edilen verilere dayanarak uzman görüşleri doğrultusunda üstün veya özel yetenekli olduğu belirlenen okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin; bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve özel yeteneklerini geliştirmelerini sağlamak amacıyla; onların okullarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde, özel yeteneklerini geliştirici nitelikte programların uygulandığı özel eğitim kurumlarıdır (Özgüler, 2009).

Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden öğrenciler örgün öğretim gördükleri okullarıyla Bilim ve Sanat Merkezleri'ndeki eğitimlerini beraber yürütmektedirler. Bilim ve Sanat Merkezlerindeki öğrenciler yetenek ve ilgi alanları doğrultusunda özel eğitim programlarına alınmaktadır. Öğrenciler için her iki eğitim kurumuna devam ederek aynı anda farklı eğitimler almak güç bir durum olsa da bu öğrenciler için bir zorunluluk olan örgün eğitim kurumları onların toplumdan kopmamaları adına önem taşımaktadır (Öztürk ve ark., 2017).

Bilim ve Sanat Merkezleri sayesinde üstün yetenekli çocukların tespit edilmesi ve yetenekleri doğrultusunda geliştirilmesi sürecinde, program hazırlanması ve geliştirilmesine yönelik aksaklıklar yaşanmasına karşın, bu kurumlar öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun olarak farklı alanlarda farklı düzeylerde kendilerini geliştirebilmelerine ortam hazırlamaya çalışmaktadır (Çamdeviren, 2014). Bu nedenle üstün yetenekli öğrenciler için eğitim aldıkları kurumun genel fiziki yapısı ve araç-gereç donanımı, daha iyi bir eğitim alabilmeleri açısından önemlidir. Merkezdeki eğitim-öğretim ortamları, yaratıcı düşünmeyi destekleyen çağdaş eğitim araç-gereçleri ile donatılmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2015).

Üstün yetenekliler eğitimine ilişkin dünyadaki örneklerle baktığımızda, eğitimin en çok tartışıldığı, kuramların, modellerin geliştirildiği ve üstün yetenek eğitimine ilişkin devlet tarafından en fazla bütçenin ayrıldığı ülkeler ABD ve Kanada'dır. Avrupa'da ise üstün yeteneklilerin eğitimi Amerika'ya oranla daha yavaş ve daha az gelişmektedir (aktaran Şenol, 2011). Amerika'da hızlandırma ve zenginleştirme uygulamalarının yanı sıra matematik, bilim, sanat ve öğrenme merkezleri, geziler, cumartesi programları, yaz okulları, kamplarda bağımsız inceleme, bilimsel araştırma ve sanatla ilgili tüm konulara okul içi veya dışı etkinlikler yoluyla yer verilmektedir. Ayrıca bazı üniversiteler öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim de sunmaktadır (Daşdemir, 2021). Kanada ise, üstün yetenekliler eğitiminde bilimsel verilerin eğitim kurumlarında en iyi ve uyumlu bir şekilde uygulandığı ve eğitime kaynaştırıldığı ülkedir. Ülkede, üniversiteler ve bu alanda çalışan akademisyenler bakanlıklar ve okullar ile birlikte çalışmaktadır. Kanada, eyalet bütçesinde üstün yeteneklilerin eğitimi için ciddi mali kaynak ayrılan ülkelerin başında gelmektedir (Şenol, 2011). Pek çok ülkede spor, müzik, görsel sanatlar ile fen ve matematikte üstün yetenekli öğrencilere yönelik ilk ve ortaöğretim düzeyinde farklı eğitim uygulamalarına rastlanmaktadır. Bu ülkelerden bir de eski SSCB ya da bugünkü Rusya yabancı diller, sanat ve spor alanlarında geniş bir coğrafyadan topladığı öğrencilere küçük yaşlardan itibaren farklılaştırılmış bir eğitim vermeyi bir gelenek haline getirmiştir. Rusya'da üstün yetenek eğitimi sadece sanat ve spor alanında değil, fen, matematik ve teknik eğitim için de geçerlidir (Karabulut, 2010). Dünyadaki uygulamalara bakıldığında üstün yetenekli çocuklar için en fazla uygulanan eğitim, öğrencileri akranlarından ayırmadan, kendi akran grubuyla birlikte yetenek düzeyinde eğitim almasını sağlamaktır (Genç, 2014).

Her çocuğun bilişsel ve fiziksel özellikleri birbirlerinden farklıdır. Çocukların değişik alanlardaki ilgi ve yeteneklerini bu farklılıklar belirlemektedir. Bazı çocuklar sayısal ya da sanatsal bir alana ilgi gösterirken, bazıları da sözel, müziksel ya da bedensel alanlara ilgi ve beceri göstermektedir. Bununla birlikte, bazı çocuklar ise, ilgi duydukları bir alanda çok özel ve üstün bir beceri sergilerler. İşte bu üstün yetenekli çocukların keşfedilmesi ve özel bir eğitimden geçirilmesi büyük önem taşımaktadır (Tuna, 2009).

Yukarıdaki temel dayanaklardan yola çıkarak araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir? sorusu ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin var olan durum, beklenti ve önerileri açısından incelemeler yapılmıştır. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan yönetici, öğretmen ve eğitim alan öğrenci ve velileri açısından Görsel Sanatlar eğitiminin önemi, yeterliliği, eksiklikleri ve gereksinimlerine ilişkin görüşlerinin Bilim ve Sanat Merkezleri'nin gelişimine fayda sağlaması açısından önemli görülmektedir. Bilim ve Sanat Merkezleri üstün zekâ ve üstün yetenekli çocukların tanınması, etkili program ve projelerle yaratıcılıklarının daha fazla geliştirilmesi ve çocukların kendilerini özgürce ifade edebilecekleri mekânlar olması açısından

önemli eğitim-öğretim mekânlarıdır. Bakış açısından hareketle araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen görsel sanatlar eğitimine yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri alınarak kurumlardaki görsel sanatlar eğitimi alanındaki verimliliğin artması adına öneriler geliştirilmiştir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinin Eğitim-Öğretim Programları

Eğitimde eşitlik ilkesinden yola çıkarak ülkemizdeki üstün yetenekli çocukların eğitimine katkı sağlamak, onların sahip oldukları üstün yetenek alanlarını belirlemek, geliştirmek, doğru yönlendirmek ve bu doğrultuda ihtiyaçlarını karşılamak ülkemizin ve toplumun yararına olacaktır. Pek çok araştırma üstün ve özel yetenekli çocukların farklı eğitsel ihtiyaçları olduğunu ve bu nedenle genel eğitim programlarına ek olarak ilgi ve yeteneklerini destekleyecek alternatif eğitim programlarına gereksinim duyduklarını ortaya koymaktadır (Keskin ve ark., 2013).

Tanılamaları yapılan ve merkezlere yerleştirilen üstün veya özel yetenekli öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitime başlamaktadır. Eğitimin ilk aşamasında bütün öğrenciler okullardaki ders programlarına ve hazırbulunuşluk seviyelerine uygun olarak gruplara ayrılmaktadır. Öğrenciler okullarından arta kalan uygun bir zaman dilimi içinde Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitim programlarına katılmaktadır. Merkezlerde öğrencilere verilen eğitim aşamaları sırası ile aşağıda belirtilmiştir (Yücel, 2012):

- Uyum,
- Destek eğitimi,
- Bireysel yetenekleri fark ettirme,
- ç) Özel yetenekleri geliştirme,
- Proje üretimi ve yönetimi eğitim programlarına alınır.

Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğrenci Seçimi ve Tanılama Yöntemleri

Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçimi Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından her yıl belli tarihlerde, belirlenen sınıf seviyesine göre yapılmaktadır. 2014–2015 eğitim öğretim yılında ilk defa merkezi sınavla 2, 3 ve 4. sınıf seviyelerinden öğrenci seçimi yapılmış yeterli performans gösteren öğrenciler bireysel değerlendirmeye alınmışlardır. 2015–2016 eğitim öğretim yılında bu durum değişerek Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçimi 1, 2, 3 ve 4. sınıf seviyelerinden alınmıştır. 2015–2016 eğitim öğretim yılında Bilim ve Sanat Merkezlerine öğrenci seçim süreci 1, 2, 3, 4. sınıfa devam eden ve sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilen öğrenciler için Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı takvim doğrultusunda iki aşamada gerçekleştirilmiştir. 2018–2019 eğitim öğretim yılı BİLSEM öğrenci seçim sınavı sınıf öğretmenlerinin aday gösterdiği 1, 2, 3. Sınıf seviyesinde öğrenci alınmıştır. Aday gösterilen öğrencilerin eğitsel değerlendirme ve tarama işlem basamakları şöyle özetlenebilir:

Birinci aşama; sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilen öğrencilerin tablet bilgisayar ile grup tarama sınavına girmesi;

İkinci aşama; grup tarama sınavı sonuçlarına göre belirlenen öğrencilerin yetenek alanlarına göre (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) bireysel değerlendirmeye alınması ile süreç tamamlanır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2015).

Grup tarama uygulamasında Genel Müdürlük tarafından yetenek alanlarına göre (genel zihinsel, resim ve müzik) belirlenen puan barajını geçen öğrenciler yine yetenek alanlarına göre bireysel değerlendirmeye alınacaktır. Bireysel değerlendirmeler genel

zihinsel, resim ve müzik yetenek alanlarında ayrı ayrı yapılmaktadır. Bireysel değerlendirme aşamasında Genel Müdürlük tarafından belirlenen puan barajını geçen öğrenciler bilim ve sanat merkezine yerleşmeye hak kazanacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Yönetici, Öğretmen ve Veli Faktörü

Bilim ve Sanat Merkezlerinde yöneticiler, bilgi akışının, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin hızlı adımlarla devam ettiği günümüzde, dünyadaki tüm gelişmeleri yakından takip ederek, bu özel bireylere ulaşip, onları bir adım ileriye taşımayı hedeflemelidir. Bu merkezlerin bu vasıflara sahip yöneticiler tarafından idare edilmesi beklenmektedir. Merkez müdürleri eğitim kurumlarında kaliteye ulaşabilme kriterlerini, yönergede belirlenen amaçlar doğrultusunda takip etmelidirler, çünkü bu merkezler ülkenin geleceğinde önemli katkısı olacak olan üstün bireylere eğitim imkânı sunmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezleri, eğitimde kalitenin öncüsü olması gereken kurumlardır. Bu nedenle merkez müdürleri yönergede belirlenen amaçlar doğrultusunda görevlerini yerine getirmeye gayret göstererek, üstün zekâlı bireylere daha kaliteli eğitim imkânı sunabilirler. Öğretmenlerin hitap ettikleri kitlenin farklı özelliklere sahip olması durumu mesleğin önemli özelliklerdendir. Üstün yetenekli çocuklar, potansiyel açısından diğer akranlarından öğrenme hızı, öğrenme derinliği ve sahip oldukları ilgiler bakımından farklıdır. Dolayısıyla üstün yetenekli çocuklara uygun bir eğitim verebilmek için hangi kademe olursa olsun öğretmenlerin bu çocuklara ilişkin temel bir takım bilgilere sahip olmaları gerekir (Dağlıoğlu, 2010). Farklı özelliklere ve gereksinimlere sahip olan üstün yetenekli çocuklara eğitim veren öğretmenlerin etkili olması bu çocukların farklılıklarının anlaşılabilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesi, farklı olanların eğitimi konusunda olumlu bir felsefi yaklaşımı benimsemesinin yanı sıra kişilik, mesleki ve öğretmenlik davranışları yönünden belirgin özelliklere sahip olunması gerçeğini göstermektedir (Çelikten, 2017). Üstün yetenekli çocuğa sahip anne babaların duygusal zekâyı sahip olmaları gerekir. Bu zekâyı sahip anne ve babalar çocuklarına duygusal açıdan rehberlik yapma fırsatı edinmiş olurlar. Çocuklarının duygularını anlayabilen ebeveynlerin çocukları duygularını kontrol edebilmeyi öğrendiklerinden, hem fiziksel stresleri azalır hem de sosyal olarak sevilen ve becerikli bireyler olarak yetişirler. Bazı aileler üstün zekâlı tanısı koyulmuş çocuklarının sosyal ve duygusal olarak yaşlılarından farklı olmadıklarının unutulması ile tepki gösterebiliyorlar. Bu nedenle bu çocukların ailelerine çok önemli görevler düşmektedir. Aileler çocuklarına yaklaşırken bu çocukların üstün yetenekli olduğu düşüncesinden uzaklaşarak, onlarında çocuk olduğu gerçeğinden hareket etmeleri gerekir. Yaklaşımlardaki denge unsuru çok önemlidir. Ailelerin çocuklarına akademik olmayan faaliyetlerden de zevk alması öğretilmeli ve her şeyin ders çalışmak ya da aktivite yapmak olmadığı, dinlenmenin, oyun oynamanın hatta boş kalmanın hayatta önemli olduğu vurgusu yapılmalıdır (Eriş, 2015).

İlgili Araştırmalar

Literatürde, üstün yeteneklilerin Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Aşağıda bu çalışmaların bazılarının içeriklerine kısaca yer verilmiştir.

Clark, G. ve Zimmerman, E.'nin 1986 yılında yaptığı "Feldman ve Clark ve Zimmerman'ın Modellerine Dayanarak Sanatsal Yetenekli Öğrencileri Yetiştirmek İçin Bir Çerçeve" başlıklı makalede, sanatsal yetenekleri olan öğrenciler için sanat içerikli geliştirilmiş bir model araştırmasıdır. İki araştırmacı, bu çalışmada sanatsal yetenekli öğrencileri yetiştirmede programların teorik temellerini

öğrenci, öğretmen, içerik ve çevre ile ilgili kavramlara göre ilişkilendirerek, görüşler doğrultusunda tartışmışlardır.

Yine Clark'ın 1989'da yaptığı "Görsel Sanatlarda Yetenekli Öğrencileri Tarama ve Tanımlama: Clark'ın Çizim Yetenekleri Testi" başlıklı çalışma, Marland Raporundan (1972) türetilmiş, üstün zekâlılık kategorileri, görsel ve sahne sanatlarında üstün zekâlı öğrencileri içerir. Araştırma, yeni bir enstrümanın, Clark'ın Çizim Yetenekleri Testinin geliştirilmesini, test edilmesini ve kullanılmasını ve sanatsal yetenekli öğrenciler için görsel sanatlar programının öğrencilerini tarama ve/veya tanımlamadaki başarısını açıklamaktadır.

Clark ve Zimmerman tarafından 1992 yılında yapılan "Görsel Sanatlar Alanında Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesi İle İlgili Konular ve Uygulamalar" başlıklı araştırmalarında, görsel sanatlarda yetenekli öğrencilerin eğitiminde önemli konuları ve bu öğrencilerin tanımlanmasını konu almıştır. Geçmişte yapılmış ve günümüzde sürdürülen araştırmaların ışığında problemler gerçek bir şekilde ele alınarak, sorunlar tespit edilmiş, öğrenci tanımlama ve sanat eğitimi uygulamaları açıklanarak yorumlanmıştır. Araştırmada, kültürün rolü, öğrenci karakteri, yaratıcılık, yetenek, algı, ilgi ve motivasyon, öğrenci potansiyeli, performans, ürün süreci ve okuldaki sanat yeteneğinin dağılımı gibi tanımlama ile ilgili konularda açık bir görüş birliğinin olmadığı anlaşılmaktadır. Sanatta üstün yeteneklilerin tanımlanması, sadece zekâ, başarı ve yaratıcılık testleri ile ilişkili değil aynı zamanda öğrencilerin bilgi donanımları, kişilikleri, yaş ve kullanılan çoklu tanımlama sistemi ile de ilişkilidir. Bu ilişkilerin değişik yönlerinin ve yanlış uygulamaların tartışıldığı araştırmada, günümüzde uygulanan görsel sanatlarda üstün yeteneklilerin tanımlanması, öğrencinin aday gösterilmesi, IQ, başarı testleri, akademik notlar, ölçülendirilmiş yetenek ve yaratıcılık testleri, portföyle, performans, görüşme ve gözlemlerin avantaj ve dezavantajları ve bunların yaş ve sınıfa göre uygulanması ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Pariser ve Zimmerman'ın 2004'de yaptıkları "Görsel Sanatlar Öğrenme: Üstün Zekâlı ve Yetenekli Bireylerin Özellikleri" başlıklı araştırmalarında, sanat eğitimi ve üstün yetenekli bireyler ile ilgili incelemeler yapılmıştır. Araştırma kapsamına, öğrenci yetenekleri, kişilik özellikleri ve değerleri, eğitim fırsatları, cinsiyet, standart testler, öğretmen özellikleri ve yaratıcılık dahil edilmiştir. Araştırmada ayrıca, gelecekte üstün yetenekli öğrencilerin sanat eğitimi ile ilgili araştırmacılara ve eğitimcilere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Coşkun, 2007'de "Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim İle İlgili Öğretmen Görüşleri ve Değerlendirmesi" başlıklı araştırmasında, görsel sanatlarda üstün yetenekli çocukların sanat eğitimi ile ilgili, Bilim ve Sanat Merkezleri ile Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim/Resim-İş öğretmenlerinin görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, 31 Bilim ve Sanat Merkezi Resim/Resim-İş öğretmeni ile 38 Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Resim/Resim-İş öğretmenlerine 11 sorundan oluşan bir anket uygulanmış ve üstün zekâ üstün yetenek kavramlarına ilişkin, öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik yeterlikleri ve okulların bina ve fiziki donanımına, araç-gerçek yeterliliğine ilişkin bazı sonuçlara varılmıştır.

2008'de Ayhan tarafından yapılan "Üstün Yetenekli Çocuklarda Çizgisel Gelişimi (9-12 Yaş Grubu Çocuklar Üzerine Bir Araştırma)" adlı yüksek lisans tezinde, 9-12 yaş grubu üstün yetenekli çocukların çizgisel gelişim düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Bilim Sanat Merkezi ve Rehberlik Araştırma Merkezinde eğitim gören 30 üstün yetenekli çocuğu kapsamaktadır. 9-12

yaş grubu üstün yetenekli çocuğa "Zamanda Yolculuk" konulu somut bir çalışma ve "Renklerin Dansı" konulu soyut çalışma ile ilgili 60 adet resim yaptırılmış ve bu resimler üç uzman tarafından incelenmiştir. Uzmanlardan elde edilen puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları belirlenmiş, resimlerin puan ortalamaları "t" testi ile kontrol edilmiştir. Araştırma sonucunda üstün yetenekli çocukların (9-12 yaş), farklı çizgisel gelişim basamaklarında oldukları tespit edilmiş ve somut resim çalışmalarının, soyut resim çalışmalarına oranla daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Yücel, 2012'de yaptığı "Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Sanat (Resim) Alanında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi Uygulamasının Bir Değerlendirmesi" başlıklı doktora tezinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile hazırlanan resim proje uygulamasının basamaklarının nasıl gerçekleştiğini, ortaya çıkan sorunların neler olduğunu, proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerinin neler olduğu sorusuna cevap aramıştır. Araştırma proje üretim döneminde yer alan 12 öğrenci ve 5 öğretmen ile yürütülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin motivasyonu artmış, sunum yapma, sorumluluk alma, eleştirel düşünme, sosyal etkileşim ile araştırma ve problem çözme gibi becerilerinin arttığı görülmüştür.

Yavuzılmaz'ın 2012'de yaptığı yüksek lisans tezi, Bilim ve Sanat Merkezleri'ne devam eden 7-11 yaş grubu üstün yetenekli çocuklara verilecek sanat eğitimi bağlamında öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin konu ile ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma, Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapan Resim-İş eğitimi öğretmenlerinin sanat eğitimine olan yaklaşımlarını saptamak amacıyla 201 öğrenci, 134 veli ve diğer illerdeki Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapan 16 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulanan üstün yetenekliler eğitim programlarına yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Plastik sanatlarla olan hâkimiyetleri, öğrencilerin yeni fikirler üretmelerine yardımcı olmaları, uygulamalarda öğrencilere farklı teknikler ve değişik malzemeler kullanmalarını, sanatsal çalışmalarda mutlaka teknolojiden faydalanmaları Bilim ve Sanat Merkezi'nde görev yapmakta olan öğretmenlerin temel özelliklerinden olduğu araştırma sonuçlarından anlaşılmaktadır.

Genç 2013'deki doktora tez çalışmasında, üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası etkinliklerin nasıl sonuçlar ortaya çıkaracağını görmek amacıyla; Konya Bilim ve Sanat Merkezi'nde uyum dönemi görsel sanatlar eğitimi içinde disiplinler arası uygulamalar yapılmış ve ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırmada, öğretmen ve öğrenci görüşmeleri, öğrenci yansıtma yazıları ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen veriler kullanılmıştır. Sonuç olarak, yapılan uygulamalarda; işbirliği, paylaşma, sorumluluk, motivasyon, iç denetim ve fikir paylaşımının olduğu ortaya koyulmuştur. Ayrıca öğrencilerde yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin gelişimine katkı sunan disiplinler arası uygulamaların, öğrenci becerilerine olumlu yönde etki sağladığı ve etkinlik yönteminin diğer disiplinlerde de uygulanmasının faydalı olacağı sonucuna varılmıştır.

Çelik'in 2015 yılında yaptığı "Üstün Zekâlı Bireylerin Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa Ve İstanbul İli Örneği)" başlıklı araştırmasında, ülkemizin doğu ve batısında eğitim gören üstün zekâlı bireylerin çeşitli değişkenler açısından Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. İstanbul'dan 1 Bilim ve Sanat Merkezi ile 2 özel okulda

öğrenim gören toplam 139 öğrenci, Şanlıurfa'dan ise 1 Bilim ve Sanat Merkezindeki 61 öğrenci çalışmanın araştırma grubunu oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, iller arasında anne baba eğitim durumu, yaş, cinsiyete ilişkin sonuçlar elde edilmiştir.

Öztürk, Peker ve Gökdaş'ın 2017'de yaptıkları "Üstün Zekâlı Öğrencilerin Gözüyle Görsel Sanatlar Dersi: Bayburt Örneği" başlıklı makalelerinde, üstün zekâlı öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, Bayburt İl'inde bilim ve sanat merkezine devam eden gönüllü 12 ortaokul öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, üstün zekâlı ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik algılarının kişisel gelişim ve görsel sanatlar dersinin bir araç olduğu yönünde iki temada toplandığı belirlenmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan öğrenciler görsel sanatlar dersinin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklerini geliştirdiğini düşündükleri belirtirken; bu dersin disiplinler arası ilişkiyi sağladığını ve kültürel değerleri ön plana çıkardığını belirtmişlerdir.

Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçlar

Araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezlerinde üstün yeteneklilere yönelik verilen Görsel Sanatlar programı, merkezlerin bina ve fiziki donanımı ve tanılamanın yeterliliğinden yola çıkarak Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan yönetici, öğretmen ve eğitim gören öğrenci ve velilerin konu ile ilgili görüşleri ve önerileri alınmıştır. Yapılan görüşmeler öncesinde anket ve görüşme formları hazırlanmıştır. Bu görüşme formlarının, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitime katkı sağlaması ve yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere yol gösterici olması amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada, Türkiye'de üstün yeteneklilerin tanılanması ve eğitimi ile ilgili yaşanan eksikliklerin bir durum tespitinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen görsel sanatlar eğitime yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri alınarak aşağıdaki alt amaçlar sorgulanmıştır.

1. Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri ve görüşleri arasında il değişkeni bağlamındaki farklılıklar,
2. Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programlarına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri ve görüşleri arasında il değişkeni bağlamındaki farklılıklar,
3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılanmaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri ve görüşleri arasında il değişkeni bağlamındaki farklılıklar ortaya koyulmuştur.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada karma araştırma yönteminden açıklayıcı karma desen kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemi, nitel ve nicel araştırmaların birlikte kullanımını içeren ve her iki yaklaşımın sınırlılıklarını minimuma indiren bir araştırma türüdür (aktaran Erişti, 2012). Bu araştırmada, Creswell (2008) tarafından sınıflandırılan açıklayıcı sıralı desene başvurulmuştur. Açıklayıcı sıralı desen, önce nicel verilerin toplanıp analiz edildiği ve elde edilen verilerin sağlam temellere oturtulması amacı ile daha sonra nitel verilerin toplanıp, analiz edildiği bir süreç olarak açıklanır (Karaer, 2016; aktaran Yılmaz, 2016). Bu desende, nitel verilerin nicel verileri desteklemesi amacı güdüldü. Bu yöntemin seçilmesinde, araştırmanın amaçları, nitel ve nicel değerlerin birlikte kullanımı,

bir yöntemin eksik ve yetersiz kaldığı noktalarda diğer yöntemin bu eksiklikleri gidermesine imkân sağlaması ve daha etkili, ayrıntılı ve açıklayıcı sonuçlara ulaşabilmeyi sağlaması açısından etkili olmuştur (Erişti, 2012). Araştırmanın nicel bölümünde araştırma grubunu oluşturan Bilim ve Sanat Merkezlerindeki yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine başvurularak, Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin düşüncelerini saptamak için bir anket geliştirilmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde alınan cevaplardan bazılarını daha detaylı analiz edilmek için araştırmanın nitel bölümü için görüşme soruları hazırlanmıştır. Bu sorular araştırmanın alt problemleri olan bina ve fiziki donanım, program ve tanılama ile ilgili olarak oluşturulmuştur. Soruların geçerlik ve güvenilirliğine yönelik uzman görüşlerine başvurulmuş ve ön uygulama yapılmıştır. Uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde gerekli düzeltmeler yapılmış ve son görüşme formu hazırlanmıştır. Sorular hazırlandıktan sonra, Bilim ve Sanat Merkezi yöneticilerinden izin alınarak, nitel araştırma grubu ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın üçüncü aşamasında nicel ve nitel verilerden elde edilen bulgular birlikte yorumlanmıştır. Verilerin analizi ve yorumlanması aşamasında karma yaklaşımı kullanmak; nitel tema ya da kodları nicel veriler içine katmak ve bu bilgiyi çalışmanın "yorumlama" bölümünde nicel sonuçlarla karşılaştırmayı gerektirmektedir (aktaran Şener, 2017).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, Türkiye genelinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezleri oluşturmaktadır. Türkiye'de 81 ilde eğitim veren 135 merkez bulunmaktadır. Araştırmanın nicel bölümündeki araştırma grubunu, Türkiye'de 7 farklı bölgeden yansız tarama (seçkisiz örnekleme) yöntemiyle belirlenmiş ve her bölgeden bir ildeki (Ankara, Elazığ, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Trabzon, Hatay) Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan 7 yönetici, 12 Görsel Sanatlar öğretmeni, 3. ve 4. sınıfa devam eden 71 öğrenci ve 70 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel verilerini toplama boyutunda örneklemin tamamı kullanılmıştır. Nitel veriler toplanırken araştırma grubunu oluşturan Ankara, Elazığ, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Trabzon ve Hatay illerindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yöneticiler ile görüşmeler yapılmış ve izin talebinde bulunulmuştur. Sonuç olarak, görüşmeyi kabul eden sadece Ankara ve Elazığ Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulama yapılabilmektedir. Görüşme sorularına ilişkin veriler, Ankara ve Elazığ Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan 3 yönetici, 3 görsel sanatlar öğretmeni ve eğitim gören 8 öğrenci ve 5 veliden elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Nitel Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri, Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilere yönelik "Bilim ve Sanat Merkezleri Görsel Sanatlar Görüşme (BİLSEM-GSGA) Anketi" oluşturularak toplanmıştır. Bu anketler, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitime yönelik mevcut durumun tespiti, beklenti ve öneriler gibi çeşitli unsurlar doğrultusunda çözüm önerilerinin ortaya konulabilmesi amacıyla araştırma kapsamında uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Anket formunun oluşturulması sürecinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliler ile görüşmeler yapılmış; görüşme bulguları ve ilgili literatür ışığında oluşturulan taslak anket formu alan uzmanlarının görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Anket formu iki kısımda oluşmaktadır. İlk kısımda yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin demografik özelliklerini

belirlemek için hazırlanan kişisel bilgiler ile ilgili sorular bulunmaktadır. BİLSEM ile ilgili görüşlerin ortaya çıkarılmasına yönelik olarak hazırlanan ikinci kısımda ise alan uzmanlarının görüşleri alınarak oluşturulmuş sorular bulunmaktadır. Bu kısımda yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi ile ilgili bina ve fiziki donanım, program ve tanılmaya ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Hazırlanmış olan bu anket Türkiye genelindeki 7 bölgeden rastgele seçilen birer il olmak üzere toplam 7 ilde (Ankara, Elazığ, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Trabzon, Hatay) Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere uygulanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen ve uygulanan Yönetici Anketi 24, Öğretmen Anketi 32, Öğrenci Anketi 12 ve Veli Anketi 20 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmanın nicel verileri toplama süreci, Temmuz 2016 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün araştırma izni (EK-1) ile takip eden 2016–2017 eğitim-öğretim yılı boyunca sürdürülmüştür. Anketler araştırmacı tarafından, Ankara, Elazığ, Gaziantep, İzmir ve İstanbul illerinde yüz yüze, Trabzon ve Hatay illerinde mail yoluyla, velilere yönelik anketler de görsel sanatlar öğretmenleri kanalı ile doldurularak uygulanmıştır.

Nitel Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nitel bölümünde, nicel bölümden elde edilen veriler doğrultusunda yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin her biri için ayrı hazırlanan açık uçlu sorular kullanılmıştır. Böylelikle, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin "Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimi İlişkin Yönetici-Öğretmen-Öğrenci-Veli Görüşme Formu (BİLSEM-GSGF)" kullanılarak sorulara vermiş oldukları yanıtlara ilişkin detaylı bilgi edinilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında veri toplama aracı olarak dört görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme soruları, nicel veri analizi sonucu elde edilen bulgulardan aritmetik ortalamalara göre düşük çıkan maddelerden oluşturulmuştur. Araştırmanın nitel bölümünde bu maddelerin düşük çıkma nedenleri sorgulanmıştır.

Araştırmanın nitel bölümü için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu yönetici 4, öğretmen 4, öğrenci 3, veli 6 sorudan oluşmuştur. Görüşmeler öncesinde uygulamanın yapıldığı iller (Ankara, Elazığ, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Trabzon ve Hatay) aranarak yöneticileri ile izin için görüşmeler yapılmış, Ankara ve Elazığ illerindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde görüşmeler yapılması için izin alınmıştır. Nitel veriler, 2017–2018 eğitim-öğreti yılı içinde görüşmeyi kabul eden Ankara ve Elazığ illerindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapmakta olan 3 yönetici, 3 öğretmen, 8 öğrenci ve 5 veli ile yapılan yüz yüze görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenilirlik

Araştırma kapsamında Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilere yönelik "Bilim ve Sanat Merkezleri Görsel Sanatlar Görüşme (BİLSEM-GSGA) Anketi" geliştirilirken, ön anket uygulaması yapılmış; uzman görüşü alınarak geçerlik ve güvenilirliği test edilmiş ve uygulamaya koyulmuştur. Anketin kapsam geçerliliği uzman görüşü alınarak yapılmıştır. Kapsam geçerliliği, anketi oluşturan maddelerin, ölçülmek istenen davranışı ölçmede nicelik ve nitelik ile ilgili olarak yeterli olup olmadığının göstergesidir. Kapsam geçerliliğine sahip bir anket, ölçülecek davranış alanı için iyi bir davranış örnekleme sahiptir (Büyüköztürk, 2013). Araştırmada hazırlanan anket taslak formunda yer alan maddeler kapsam

geçerliliği bakımından uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri, açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan bir uzman değerlendirme formundan yararlanılarak alınmıştır. Uzmanların uzlaşma gösterdikleri maddeler, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak ankette tutulmuştur.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için uzman görüşü doğrultusunda ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama, anketin geçerlik ve güvenilirliğinin gözleme dayalı verilerle sor-gulandığı aşamadır (Büyüköztürk, 2005). Araştırmada, 2 yönetici, 2 öğretmen, 4 öğrenci ve 1 veliye ön anket uygulaması yapılarak anketin geçerlik ve güvenilirliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Uzman görüşü ve ön uygulama sonuçlarına göre, açık uçlu sorular anketten çıkarılmış, soru havuzundan yeni sorular eklenmiştir. Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan ve öğrencilerin velilerinden onam alınmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmanın nicel verilerinin analizi, SPSS (IBM SPSS Corp., Armonk, NY, USA) programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin görüşlerinden elde edilen verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde betimsel istatistikler frekans ve yüzde çözümlemeleri, aritmetik ortalama ve standart sapma, il değişkenleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için KWH (Kruskal Wallis H-Testi) ve MWV (Mann Whitney U-Testi) kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada, örneklem grubunun illere göre dağılımında normal dağılım göstermediği yani dağılım dengesiz olduğu için non-parametrik test yapılmıştır. Mann Whitney U-Testi, iki ilişkisiz örneklemde elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2013). Kruskal Wallis H-Testi ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2013). Verilerin analizinde bu testlerin kullanılma nedeni, araştırma sorularına ilişkin puanlar arasında fark ya da ilişki olup olmadığının belirlenmesidir.

Araştırmanın nitel verileri, betimsel analiz yaklaşımı yoluyla çözümlenmiştir. Betimsel analize göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (aktaran Karaer, 2016). Araştırmada "Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimi İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci, Veli Görüşme Formundan elde edilen veriler araştırmanın alt amaç-ları doğrultusunda anlamlı bölümlere ayrılmış; betimsel olarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde görüşleri sistematik bir şekilde betimlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler, nitel araştırma konusunda uzman iki akademisyenin geribildirimleri alınarak sağla mlaşt ırılm ıştır . Sonuç olarak, araştırmada yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerden elde edilen veriler doğrultusundaki nicel ve nitel bulgular, gerçek verilere bağlı kalınarak ve katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntı yapılarak betimsel bir yaklaşımla açıklanmıştır.

Sınırlıklar

Bu araştırma:

1. 2016–2017 ve 2017–2018 eğitim öğretim yıllarında Türkiye'nin 7 farklı bölgesinden 7 Bilim ve Sanat Merkezinde (Ankara, Trabzon, Hatay, İstanbul, İzmir, Elazığ, Gaziantep) görev yapmakta olan yönetici ve öğretmen, eğitime devam eden öğrenci ve bunların velileri ile sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırma, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi ile sınırlı tutulmuştur.

3. Araştırma sonuçları, Bilim ve Sanat Merkezlerinde yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin anket ve görüşme sorularına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Araştırma, 2016–2017 ve 2017–2018 yılları arasında Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan 3. ve 4. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri ile sınırlıdır.

Bulgular

Nicel Bulgular

Anketin Alt Boyutlarına Yönelik Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Genel Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik geliştirilen “Bilim ve Sanat Merkezleri Görsel Sanatlar Görüşme (BİL-SEM-GSGA) Anketi” uygulanarak anketin tamamı ve anketin alt

boyutlarına yönelik, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin ilgili kişilerin genel görüş düzeylerine yönelik aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilmektedir.

Tablo 1’e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yöneticilerin bina ve fiziki donanımlar boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 4,09 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise yöneticilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,85$) “1. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,28$) “2. Okulumuzun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Yöneticiler bina ve fiziki olanaklara ilişkin genel olarak “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Bilim ve Sanat Merkezlerinde atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamalarının yapılabileceği alalara sahip olmaya da “katılıyorum” düzeyinde

Tablo 1.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yöneticilerin Görüşlerini Gösterir Dağılım

Boyut-Maddeler	N	\bar{X}	SS
B1	7	4,0952	,65868
1. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.	7	*3,8571	,69007
2. Okulumuzun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.	7	4,2857	,75593
3. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde derslerin atölye dışına çıkması amacıyla düzenlenen tarihi ve kültürel gezilerde maddi olarak ilgili kurumlar tarafından desteklenmektedir.	7	4,1429	1,21499
B2	7	4,2000	,17321
4. Okulumuzun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterlidir.	7	4,5714	,53452
5. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde uygulanan mevcut Görsel Sanatlar eğitim programı bu alandaki özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için yeterli düzeydedir.	7	4,5714	,53452
6. Özel yetenekli çocukların aileleri rehberlik hizmetleri ile desteklenmelidir.	7	4,8571	,37796
7. Devlet özel yetenekli bütün öğrencilerin eğitimine cevap verecek okullar açmalıdır.	7	4,1429	,69007
8. Görsel sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin, üniversitelerde alanında uzman kişilerden ders almaları sağlanmalıdır.	7	3,8571	,37796
9. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli her öğrenci için (BEP) bireyselleştirilmiş eğitim programı oluşturulmalıdır.	7	4,1429	,69007
10. Özel yetenek geliştirilirken genel eğitim ihmal edilmemelidir.	7	4,2857	,48795
11. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde Görsel Sanatlar alanından mezun olan öğrencilerin, bu alanlardaki yükseköğretim kurumlarına devamları durumunda yetenek sınavlarında katsayı oranlarında avantajları olmalıdır.	7	4,5714	,53452
12. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde özel yetenekliler seçmeli ders sistemi ile eğitim görmelidirler.	7	3,7143	,95119
13. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde bilim ve sanat dersleri belli oranlarda aynı anda verilmelidir.	7	*3,2857	1,25357
B3	7	3,6714	,45722
14. Mevcut eğitim sistemi ile Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin büyük çoğunluğuna ulaşılamamaktadır.	7	*2,7143	1,11270
15. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde çoklu zekâya göre her öğrenciye yetenekli olduğu alanda eğitim vermek için tanılama yapılır.	7	3,8571	,37796
16. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencileri belirlemede uygulanan tanılama yöntemleri yeterlidir.	7	3,8571	1,06904
17. Özel yetenekli öğrencileri tanılama aşaması okul öncesi dönemde M.E.B. tarafından yapılmalıdır.	7	4,1429	,89974
18. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde görev yapacak öğretmenler, özel yetenek alanında özel eğitim almış kişiler olmalıdır.	7	4,4286	,53452
19. Öğrenciler, Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmalıdırlar.	7	3,1429	1,06904
20. Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin tanınması sadece alana yönelik yapılmalıdır.	7	3,2857	,75593
21. Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilere tanılama süreci öğretmenleri tarafından gözlem ve portfolyo (ürün dosyası) vb. yöntemler birlikte kullanılarak tanılama yapılmalıdır.	7	3,5714	,78680
22. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılan öğrencinin zihinsel olarak belli bir IQ ya sahip olması gerekir.	7	3,1429	1,21499
23. Bilim ve Sanat Merkezleri’nde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir.	7	4,5714	,78680
Toplam	7	3,9889	,35700

görüş bildirdikleri görülmektedir. Yöneticiler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar atölyesi için araç-gereç bağlamında yeterliliği ile ilgili önermeye “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 1'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yöneticilerin Görsel Sanatlar Eğitimi Programı boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 4,20 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise yöneticilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,28$) “13. Bilim ve Sanat Merkezlerinde bilim ve sanat dersleri belli oranlarda aynı anda verilmelidir.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,85$) “6. Özel yetenekli çocukların aileleri rehberlik hizmetleri ile desteklenmelidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Yöneticiler Görsel Sanatlar Eğitimi Programına ilişkin genel olarak “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Bilim ve Sanat Merkezlerinde bilim ve sanat derslerinin belli oranlarda aynı anda verilmesine ilişkin “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Yöneticiler, Bilim ve Sanat Merkezlerinin özel yetenekli çocukların ailelerini rehberlik hizmetleri ile desteklenmesi ile ilgili önermeye “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 1'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yöneticilerin üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,67 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise yöneticilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=2,71$) “14. Mevcut eğitim sistemi ile görsel sanatlar özel yetenekli öğrencilerin büyük çoğunluğuna ulaşamamaktadır.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,57$) “23. Bilim ve Sanat Merkezlerinde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Yöneticiler üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin genel olarak “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, mevcut eğitim sistemi ile Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin büyük çoğunluğuna ulaşamadığına ilişkin “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Yöneticiler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir ile ilgili önermeye “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 2'ye göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin bina ve fiziki donanımlar boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,05 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğretmenlerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=1,91$) “2. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,41$) “3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen derslerin atölye dışına çıkması amacıyla düzenlenen tarihi ve kültürel gezilerde maddi olarak ilgili kurumlar tarafından desteklenmektedir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamalarının yapılabileceği alalara sahip olmaya da “katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar atölyesi için araç-gereç bağlamında yeterliliği ile ilgili önermeye “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde derslerin atölye dışına çıkması amacıyla düzenlenen tarihi ve kültürel gezilerde maddi olarak ilgili kurumlar tarafından desteklenmesi konusunda “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 2'ye göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin Görsel Sanatlar Eğitimi Programı boyutuna ilişkin

aritmetik ortalamaları 3,97 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğretmenlerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,25$) “5. Okulumuzun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterlidir.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,58$) “11. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanından mezun olan öğrencilerin, bu alanlardaki yükseköğretim kurumlarına devamları durumunda yetenek sınavlarında katsayı oranlarında avantajları olmalıdır.” önermesinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler Görsel Sanatlar Eğitimi Programına ilişkin genel olarak “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Okulumuzda mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterli olmasına ilişkin “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanından mezun olan öğrencilerin, bu alanlardaki yükseköğretim kurumlarına devamları durumunda yetenek sınavlarında katsayı oranlarında avantajları olmaları ile ilgili önermeye “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 2'ye göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,79 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğretmenlerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=2,75$) “21. Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin tanılanması sadece alana yönelik yapılmalıdır.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,66$) “17. Bilim ve Sanat Merkezlerinde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Öğretmenler üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin genel olarak “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin tanılanmasının sadece alana yönelik yapılmasına ilişkin “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir ile ilgili önermeye “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 3'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin bina ve fiziki donanımlar boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,83 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğrencilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,76$) “1. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,98$) “2. Okulun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamalarının yapılabileceği alalara sahip olmaya “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar atölyesi için araç-gereç bağlamında yeterliliği ile ilgili önermeye “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 3'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitimi Programı boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 4,02 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğrencilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,69$) “8. Bilim ve Sanat Merkezlerinde özel yetenekliler seçmeli ders sistemi ile eğitim görmelidirler.” önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,46$) “5. Okulumuzda (BİLSEM) her ders aynı derecede önemlidir.” önermesinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler Görsel Sanatlar Eğitimi Programına ilişkin genel olarak “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken,

Tablo 2.
Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerini Gösterir Dağılım

Boyut-Maddeler	N	\bar{X}	SS
B1	12	3,0556	,64875
1. Okulumuzun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.	12	2,8333	1,19342
2. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.	12	*1,9167	,90034
3. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde derslerin atölye dışına çıkması amacıyla düzenlenen tarihi ve kültürel gezilerde maddi olarak ilgili kurumlar tarafından desteklenmektedir.	12	4,4167	,79296
B2	12	3,9722	,36295
4. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar eğitimi, yeteneğin geliştirilmesi kapsamında yeterli düzeydedir.	12	3,7500	,75378
5. Okulumuzun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterlidir.	12	*3,2500	1,28806
6. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde uygulanan mevcut Görsel Sanatlar eğitim programı bu alandaki özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için yeterli düzeydedir.	12	3,5000	1,08711
7. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli her öğrenci için (BEP) bireyselleştirilmiş eğitim programı oluşturulmalıdır.	12	3,9167	1,08362
8. Devlet özel yetenekli bütün öğrencilerin eğitimine cevap verecek okullar açmalıdır.	12	4,3333	1,15470
9. Görsel sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin, üniversitelerde alanında uzman kişilerden ders almaları sağlanmalıdır.	12	3,9167	1,31137
10. Özel yetenek geliştirilirken genel eğitim ihmal edilmemelidir.	12	4,3333	,88763
11. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanından mezun olan öğrencilerin, bu alanlardaki yükseköğretim kurumlarına devamları durumunda yetenek sınavlarında katsayı oranlarında avantajları olmalıdır.	12	4,5833	,90034
12. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde özel yetenekliler, seçmeli ders sistemi ile eğitim görmelidirler.	12	4,0000	,85280
13. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde bilim ve sanat dersleri belli oranlarda aynı anda verilmelidir.	12	3,4167	1,24011
14. Özel yetenekli çocukların aileleri rehberlik hizmetleri ile desteklenmelidir.	12	4,4167	,51493
15. Görsel Sanatlar eğitimi ve özellikle proje çalışmaları, Güzel Sanatlar Lisesi ve Üniversitelerin Güzel Sanatlar ile ilgili bölümleri ile işbirliği içinde gerçekleştirilmelidir.	12	4,2500	,86603
B3	12	3,7955	,36595
16. Mevcut eğitim sistemi ile Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin büyük çoğunluğuna ulaşamamaktadır.	12	4,0833	,99620
17. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde her yetenek alanı aynı derecede önemlidir.	12	4,6667	,65134
18. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencileri belirlemede uygulanan tanılama yöntemleri yeterlidir.	12	2,8333	1,26730
19. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde çoklu zekâya göre her öğrenciye yetenekli olduğu alanda eğitim vermek için tanılama yapılır.	12	3,7500	1,05529
20. Öğrenciler, Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmalıdırlar.	12	3,5000	1,31426
21. Görsel Sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin tanılaması sadece alana yönelik yapılmalıdır.	12	*2,7500	1,28806
22. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılan öğrencinin zihinsel olarak belli bir IQ ya sahip olması gerekir.	12	3,8333	1,26730
23. Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilere tanılama süreci öğretmenleri tarafından gözlem ve portfolyo (ürün dosyası) vb. yöntemler birlikte kullanılarak tanılama yapılmalıdır.	12	3,8333	1,02986
24. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında, özel yeteneklilerin tanılama aşamaları doğru ve güvenilir bir şekilde yapılmaktadır.	12	4,0000	,73855
25. Görsel sanatlar alanında üç boyutlu materyallerle de tanılama yapılmalıdır.	12	3,9167	1,08362
26. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapacak öğretmenler, özel yetenek alanında özel eğitim almış kişiler olmalıdır.	12	4,5833	,66856
Toplam	12	3,6077	,34221

Bilim ve Sanat Merkezlerinde özel yeteneklilerin seçmeli ders sistemi ile eğitim görmesine ilişkin "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin, okulumuzda (BİLSEM) her ders aynı derecede önemlidir ile ilgili önermeye "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 3'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 4,16 olarak hesaplanmıştır. Boyutun

maddelerine bakıldığında ise öğrencilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,52$) "11. Öğrenciler, Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmalıdırlar." önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,52$) "9. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanında tanılama doğru ve güvenilir bir şekilde yapılmaktadır." önermesinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma

Tablo 3.*Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Öğrencilerin Görüşlerini Gösterir Dağılım*

Boyut-Maddeler	N	\bar{X}	SS
B1	71	3,8310	,84913
1. Okulumuz atölye dışında Görsel Sanatlar uygulamaları yapılabilecek alanlara sahiptir.	71	*3,761	1,15604
2. Okulun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.	71	3,9859	1,06225
B2	71	4,0211	,48626
3. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde aynı dersin üst üste birkaç saat işlenmesi yorucu ve sıkıcıdır.	71	4,0704	1,00462
4. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde uygulamaya dayalı Görsel Sanatlar eğitimi yeterli düzeydedir.	71	4,2394	,83606
5. Okulumuzda (BİLSEM) her ders aynı derecede önemlidir.	71	4,4648	,77147
6. Görsel Sanatlar öğretmeni sizinle ve ailenizle ortak proje uygulamaları yapmalıdır.	71	3,7042	1,06092
7. Görsel Sanatlar eğitimi ve özellikle proje çalışmaları, Güzel Sanatlar Lisesi ve Üniversitelerin Güzel Sanatlar ile ilgili bölümleri ile işbirliği içinde gerçekleştirilmelidir.	71	3,9577	,93253
8. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde özel yetenekliler seçmeli ders sistemi ile eğitim görmelidirler.	71	*3,6901	1,26029
B3	71	4,1643	,56869
9. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında tanılama doğru ve güvenilir bir şekilde yapılmaktadır.	71	4,5211	,69404
10. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapacak öğretmenler, özel yetenek alanında özel eğitim almış kişiler olmalıdır.	71	4,4507	,99698
11. Öğrenciler, Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmalıdır.	71	*3,5211	1,15708
Toplam	71	4,0055	,47104

boyutuna ilişkin genel olarak "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirirken, öğrencilerin Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmasına ilişkin "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanında tanılama doğru ve güvenilir bir şekilde yapılmaktadır ile ilgili önermeye "tamamen katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 4'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin velileri bina ve fiziki donanımlar boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,40 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında velilerin ($\bar{X}=3,40$) tek maddesi olan "1. Okulun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir." önermesi olduğu görülmektedir. Veliler, okulun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir önermesine "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin velileri Görsel Sanatlar Eğitimi Programı boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 4,11 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise öğrencilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,30$) "4. Okulun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterlidir." önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=4,47$) "7. Devlet özel yetenekli bütün öğrencilerin eğitime cevap verecek okullar açmalıdır." önermesinde olduğu görülmektedir. Veliler Görsel Sanatlar Eğitimi Programına ilişkin genel olarak "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirirken, Bilim ve Sanat Merkezlerinde özel yeteneklilerin seçmeli ders sistemi ile eğitim görmesine ilişkin "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Okulun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterliliği ile ilgili önermeye "kararsızım" düzeyinde görüş bildirirken, Devletin özel yetenekli bütün öğrencilerin eğitimine cevap verecek okullar açması ile ilgili önermeye "tamamen katılıyorum" şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 4'e göre, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin velileri üstün yetenekli öğrencilerin *tanılma* boyutuna ilişkin aritmetik ortalamaları 3,77 olarak hesaplanmıştır. Boyutun maddelerine bakıldığında ise velilerin en düşük aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=2,85$) "17. Bilim ve Sanat Merkezlerinde (sınavlara) hazırlık kursları ve kitapları olmalıdır." önermesinde olduğu görülürken, en yüksek aritmetik ortalamasının ($\bar{X}=3,91$) "16. Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilere tanılama süreci öğretmenleri tarafından gözlem ve portfolyo (ürün dosyası) vb. yöntemler birlikte kullanılarak tanılama yapılmalıdır." önermesinde olduğu görülmektedir. Veliler üstün yetenekli öğrencilerin tanılanma boyutuna ilişkin genel olarak "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirirken, velilerin Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken Bilim ve Sanat Merkezlerinde (sınavlara) hazırlık kursları ve kitapları olmasına ilişkin "kararsızım" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Velilerin, Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilere tanılama süreci öğretmenleri tarafından gözlem ve portfolyo (ürün dosyası) vb. yöntemler birlikte kullanılarak yapılmalıdır ile ilgili önermeye "katılıyorum" düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Görüşlerinin İllere Göre Değerlendirilmesi

Görsel Sanatlar eğitime yönelik hazırlanan BİLSEM-GSGA anketi, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin görüşlerini il değişkeni bağlamında anlamlı olup olmadıklarına bakmak amacıyla anketten elde edilen sonuçlara KWH ve MWU testleri yapılmıştır.

Tablo 5'deki analiz sonuçları yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=4, N=7)=4,853, $p < ,05$. Bu bulgu, yöneticilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında bina

Tablo 4.
Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Velilerin Görüşlerini Gösterir Dağılım

Boyut-Maddeler	N	\bar{X}	SS
B1	70	3,4000	,92313
1. Okulun Görsel Sanatlar atölyesi araç-gereç açısından yeterlidir.	70	3,4000	,92313
B2	70	4,1119	,54873
2. Özel yetenek geliştirilirken genel eğitim ihmal edilmemelidir.	70	4,1143	1,01500
3. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde verilen bilim ve sanat dersleri benim için aynı derecede önemlidir.	70	4,3000	,82269
4. Okulun mevcut Görsel Sanatlar eğitim saatleri öğrencilerin iyi bir eğitim alması için yeterlidir.	70	*3,3000	1,05432
5. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında uygulamaya dayalı eğitim yeterli düzeydedir.	70	3,6571	,84931
6. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapacak öğretmenler, özel yetenek alanında özel eğitim almış kişiler olmalıdır.	70	4,4286	,80885
7. Devlet özel yetenekli bütün öğrencilerin eğitimine cevap verecek okullar açmalıdır.	70	4,4714	,86345
8. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli her öğrenci için (BEP) bireyselleştirilmiş eğitim programı oluşturulmalıdır.	70	4,2286	,88746
9. Görsel sanatlarda özel yetenekli öğrencilerin, üniversitelerde alanında uzman kişilerden ders almaları sağlanmalıdır.	70	4,3000	,96834
10. Özel yetenekli çocukların aileleri rehberlik hizmetleri ile desteklenmelidir.	70	4,2857	,78284
11. Görsel Sanatlar öğretmeni sizinle ve çocuğunuzla ortak proje uygulamaları yapmalıdır.	70	3,8143	,87299
12. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanından mezun olan öğrencilerin, bu alanlardaki yükseköğretim kurumlarına devamları durumunda yetenek sınavlarında katsayı oranlarında avantajları olmalıdır.	70	4,4571	,84589
13. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde bilim ve sanat dersleri belli oranlarda aynı anda verilmelidir.	70	3,9857	,89269
B3	70	3,7762	,63378
14. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencileri belirlemede uygulanan tanılama yöntemleri yeterlidir.	70	3,6714	,88008
15. Bilim ve Sanat Merkezleri'nde tanılama doğru ve güvenilir bir şekilde yapılmaktadır.	70	3,7429	,87949
16. Görsel Sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilere tanılama süreci öğretmenleri tarafından gözlem ve portfolyo (ürün dosyası) vb. yöntemler birlikte kullanılarak tanılama yapılmalıdır.	70	3,9143	,82958
17. Bilim ve Sanat Merkezleri'ne (sınavlara) hazırlık kursları ve kitapları olmalıdır.	70	*2,8571	1,41714
18. Öğrenciler, Görsel Sanatlar alanında tanılama yapılırken, zekâ türü ne olursa olsun ilk olarak bir zekâ testine (IQ gibi) tabi tutulmalıdırlar.	70	3,3000	1,17152
Toplam	70	3,7627	,54402

ve fiziki olanaklar boyutunda, İzmir ilindeki yöneticilerin en düşük (SO=1,00) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki yöneticilerin ise en yüksek (SO=5,50) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 6'ya göre yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin Görsel Sanatlar Programı boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, N=7)=4,333, $p < ,05$. Bu bulgu, yöneticilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların

sıra ortalamaları dikkate alındığında Görsel Sanatlar Programı boyutunda, Antep ve İstanbul illerindeki yöneticilerin en düşük (SO=1,50) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki yöneticilerin ise en yüksek (SO=5,00) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 7'deki analiz sonuçlarına göre yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin tanılama boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı göstermektedir, χ^2 (sd=4, N=7)=3,548, $p < ,05$.

Tablo 5.
Yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Bina ve Fiziki Donanım Boyutundaki Görüşlerinin Illere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	1	2,00	4	4,853	,303
Antep	1	3,50			
Elazığ	2	5,50			
İzmir	1	1,00			
İstanbul	1	3,50			
Trabzon	1	2,00			

Tablo 6.
Yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Görsel Sanatlar Programı Boyutundaki Görüşlerinin Illere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	1	4,00	4	4,333	,363
Antep	1	1,50			
Elazığ	2	5,00			
İzmir	1	4,00			
İstanbul	1	1,50			
Trabzon	1	4,00			

Tablo 7.

Yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tanılama Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	1	3,00	4	3,548	,471
Antep	1	1,00			
Elazığ	2	3,50			
İzmir	1	5,00			
İstanbul	1	5,00			
Trabzon	1	3,00			

Bu bulgu, yöneticilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında tanılama boyutunda, Antep ilindeki yöneticilerin en düşük (SO=1,00) görüşü bildirdikleri, İzmir ve İstanbul illerindeki yöneticilerin ise en yüksek (SO=5,00) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 8'deki analiz sonuçlarına göre yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin genel görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=4, N=7)=4,857, $p < ,05$. Bu bulgu, yöneticilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında genel görüşlerde, İzmir ilindeki yöneticilerin en düşük (SO=1,00) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki yöneticilerin ise en yüksek (SO=5,50) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 9'deki analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=5, N=12)=3,946, $p < ,05$. Bu bulgu, öğretmenlerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında

Tablo 8.

Yöneticilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Genel Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	1	3,00	4	4,857	,302
Antep	1	2,00			
Elazığ	2	5,50			
İzmir	1	1,00			
İstanbul	1	4,00			
Trabzon	1	3,00			

Tablo 9.

Öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Bina ve Fiziki Donanım Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	2	3,50	5	3,946	,557
Ankara	2	8,25			
Elazığ	2	8,25			
İzmir	2	4,50			
İstanbul	2	8,75			
Trabzon	2	5,75			

Tablo 10.

Öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Program Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	2	8,00	5	5,143	,399
Ankara	2	4,50			
Elazığ	2	8,75			
İzmir	2	6,50			
İstanbul	2	8,75			
Trabzon	2	2,50			

bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerde, Hatay ilindeki öğretmenlerin en düşük (SO=3,50) görüşü bildirdikleri, İstanbul ilindeki öğretmenlerin ise en yüksek (SO=8,75) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 10'daki analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin program boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=5, N=12)=5,143, $p < ,05$. Bu bulgu, öğretmenlerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında program boyutundaki görüşlerde, Trabzon ilindeki öğretmenlerin en düşük (SO=2,50) görüşü bildirdikleri, İstanbul ve Elazığ illerindeki öğretmenlerin ise en yüksek (SO=8,75) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 11'deki analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin tanılama boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=5, N=12)=2,528, $p < ,05$. Bu bulgu, öğretmenlerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında tanılama boyutundaki görüşlerde, İzmir ilindeki öğretmenlerin en düşük (SO=3,50) görüşü bildirdikleri, Hatay ilindeki öğretmenlerin ise en yüksek (SO=8,00) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 12'deki analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin genel görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=5, N=12)=1,769, $p < ,05$. Bu bulgu, öğretmenlerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında genel görüşlerde, İzmir ilindeki öğretmenlerin en düşük (SO=4,00) görüşü bildirdikleri, İstanbul ilindeki öğretmenlerin ise en yüksek (SO=8,50) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 11.

Öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tanılama Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	2	9,00	5	2,528	,772
Ankara	2	6,25			
Elazığ	2	6,00			
İzmir	2	3,50			
İstanbul	2	7,25			
Trabzon	2	7,00			

Tablo 12.
Öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Genel Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	2	6,50	5	1,769	,880
Ankara	2	6,50			
Elazığ	2	7,50			
İzmir	2	4,00			
İstanbul	2	8,50			
Trabzon	2	6,00			

Tablo 13.
Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Bina Ve Fiziki Donanım Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	6	26,92	6	6,136	,408
Antep	10	26,40			
Elazığ	5	45,30			
Ankara	15	33,80			
İzmir	7	41,57			
İstanbul	18	40,25			
Trabzon	10	38,15			

Tablo 13'deki analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=6, N=71)=6,136, $p < ,05$. Bu bulgu, öğrencilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerde, Antep ilindeki öğrencilerin en düşük (SO=26,40) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki öğrencilerin ise en yüksek (SO=45,30) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 14'deki analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin program boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=6, N=71)=8,201, $p < ,05$. Bu bulgu, öğrencilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında program boyutundaki görüşlerde, Antep ilindeki öğrencilerin en düşük (SO=25,95) görüşü bildirdikleri, Hatay ilindeki öğrencilerin ise en yüksek (SO=49,92) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 14.
Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Program Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	6	49,92	6	8,201	,224
Antep	10	25,95			
Elazığ	5	29,50			
Ankara	15	30,23			
İzmir	7	38,50			
İstanbul	18	39,75			
Trabzon	10	41,10			

Tablo 15.
Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Tanılama Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	6	30,25	6	4,071	,667
Antep	10	34,40			
Elazığ	5	44,70			
Ankara	15	32,03			
İzmir	7	29,50			
İstanbul	18	38,64			
Trabzon	10	42,45			

Tablo 15'deki analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin tanılama boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=6, N=71)=4,071, $p < ,05$. Bu bulgu, öğrencilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında tanılama boyutundaki görüşlerde, İzmir ilindeki öğrencilerin en düşük (SO=29,50) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki öğrencilerin ise en yüksek (SO=44,70) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 16'deki analiz sonuçlarına göre öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin genel görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=6, N=71)=5,341, $p < ,05$. Bu bulgu, öğrencilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında genel görüşlerde, Antep ilindeki öğrencilerin en düşük (SO=28,05) görüşü bildirdikleri, Elazığ ilindeki öğrencilerin ise en yüksek (SO=43,20) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 17'deki analiz sonuçlarına göre velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=6, N=70)=5,989, $p < ,05$. Bu bulgu, velilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında bina ve fiziki donanım boyutundaki görüşlerde, Hatay ilindeki velilerin en düşük (SO=27,33) görüşü bildirdikleri, İstanbul ilindeki velilerin ise en yüksek (SO=42,68) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 18'deki KWH testi sonuçlarına göre velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimine ilişkin program boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir χ^2 (sd=6, N=70)=14,143, $p > ,05$. Test sonucu

Tablo 16.
Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar Eğitimine İlişkin Genel Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Hatay	6	34,25	6	5,341	,501
Antep	10	28,05			
Elazığ	5	43,20			
Ankara	15	29,33			
İzmir	7	39,50			
İstanbul	18	41,08			
Trabzon	10	39,80			

Tablo 17.

Velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Bina ve Fiziki Donanım Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	P
Hatay	6	27,33	6	5,989	,424
Antep	13	36,38			
Elazığ	3	35,83			
Ankara	14	28,57			
İzmir	5	30,10			
İstanbul	17	42,68			
Trabzon	12	38,71			

manidar çıkan bu durumlarda hangi ikili gruplar arasında fark olup olmadığını incelemek gerekir (Büyüköztürk, 2013). Farkın kaynağını belirlemek için gruplara ikili kombinasyonlar halinde MWU testi uygulanmıştır. Buna göre farklılaşma Hatay (SO=41,08) ile Trabzon (SO=20,13); Antep (SO=43,73) ile Trabzon (SO=20,13); Elazığ (SO=43,33) ile Trabzon (SO=20,13); İzmir (SO=51,00) ile Trabzon (SO=20,13) illerinin veli görüşleri arasında gerçekleşmiştir. Hatay, Elazığ, İzmir ve Antep illerindeki velilerin, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programı boyutunda Trabzon ilindeki velilere göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde görüş bildirdikleri görülmektedir. En yüksek görüş puanı İzmir ilindeki velilerde, en düşük görüş puanı ise Trabzon ilindeki velilerde bulunmaktadır.

Tablo 19'daki analiz sonuçlarına göre velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitime ilişkin tanılama boyutundaki görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, $x^2(sd=6, N=70) = ,939, p < ,05$. Bu bulgu, velilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında tanılama boyutundaki görüşlerde, Elazığ ilindeki velilerin en düşük (SO=29,17) görüşü bildirdikleri, Antep ilindeki velilerin ise en yüksek (SO=38,77) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 20'deki analiz sonuçlarına göre velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitime ilişkin genel görüşlerinin illere göre istatistiksel olarak farklılaşmadığını göstermektedir, $x^2(sd=6, N=70) = 4,921, p < ,05$. Bu bulgu, velilerin görüşlerinin illere göre değişmediğini gösterir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında genel görüşlerde, Ankara ilindeki velilerin en düşük (SO=27,68) görüşü bildirdikleri, İstanbul ilindeki velilerin ise en yüksek (SO=41,44) görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 18.

Velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Program Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra ortalaması	sd	x ²	p	Fark
Hatay	6	41,08	6	14,143	,028	Hatay-Trabzon, Antep-Trabzon,
Antep	13	43,73				Elazığ-Trabzon,
Elazığ	3	43,33				İzmir- Trabzon,
Ankara	14	29,57				
İzmir	5	51,00				
İstanbul	17	37,03				
Trabzon	12	20,13				

Tablo 19.

Velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Tanılama Boyutundaki Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra ortalaması	sd	x ²	p
Hatay	6	34,00	6	,939	,988
Antep	13	38,77			
Elazığ	3	29,17			
Ankara	14	33,75			
İzmir	5	35,70			
İstanbul	17	34,74			
Trabzon	12	37,33			

Tablo 20.

Velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Genel Görüşlerinin İllere Göre KWH Testi Sonuçları

	N	Sıra ortalaması	sd	x ²	p
Hatay	6	30,17	6	4,921	,554
Antep	13	40,54			
Elazığ	3	37,83			
Ankara	14	27,68			
İzmir	5	34,20			
İstanbul	17	41,44			
Trabzon	12	33,38			

Nitel Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın nitel bölümünde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitime yönelik yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliler ile yapılan görüşmelerde, alt problemlerden bina ve fiziki donanım, Görsel Sanatlar eğitim programı ve tanılamaya ilişkin sorulara ait bulgular aşağıda verilmiştir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Görsel Sanatlar Eğitime İlişkin Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde üç ana tema ayrı ayrı yorumlanmıştır. Birinci ana temada yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezleri'nde verilen Görsel Sanatlar eğitime yönelik kurumun bina ve fiziki olanakları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. İkinci ana temada yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitim programına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Üçüncü ana temada ise yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin Bilim ve Sanat Merkezleri'nde verilen Görsel Sanatlar eğitime ilişkin tanılamaya ait bulgulara yer

verilmiştir. Yorumlarda, yöneticiler Y1, Y2, Y3, öğretmenler Öğrt1, Öğrt2, Öğrt3, öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8 ve veliler V1, V2, V3, V4, V5 olarak gösterilmiştir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin “Bina ve Fiziki Donanım” İlişkin Görüşleri

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitimi için uygun bina ve fiziki donanımlara sahip olup olmadığına ilişkin yöneticilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre yöneticiler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Y1, kurumun Görsel Sanatlara uygun atölyelerin dışında farklı bir çalışma alanına sahip olmadıklarını ancak böyle bir alanın gerekliliğinden bahsetmiştir. Bu konu ile ilgili olarak, atölye ortamının mekân dışı bir alan şeklinde tasarlanması ve Görsel Sanatların tüm birimlerine hizmet verebilecek kapasite ve donanımına sahip olması gerektiğini vurgulamıştır.

Y2, kurumun böyle bir alana sahip olduğunu ancak yeterli olmadığını söylemiştir. Ayrıca, resim atölyelerinin teorik ve uygulama olarak ikiye ayrılması ve Görsel Sanatlar alanlarının (resim, heykel, seramik, grafik vb.) kendi atölye ortamlarının olması gerektiğini vurgulamıştır.

Y3, kurumun böyle bir alana sahip olmadığını ancak gerekli olduğunu belirtmiştir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin genel olarak geniş bahçe alanlarına sahip olması gerektiğini ve bu durumun bütün alanlar için gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Genel olarak yöneticiler, Görsel Sanatlar için atölye dışı çalışma alanı ile ilgili eksikliklerin olduğunu belirtmiştir. Yöneticilerin verdiği öneriler dikkate alındığında, genel olarak bina fiziki yapı olarak geniş bir bahçe alanının olması önemlidir. Ayrıca Görsel Sanatlar için yöneticilerin çoğu, her alanın (resim, heykel, seramik, grafik vb.) kendine ait bir atölyesi olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitimi için uygun bina ve fiziki donanımlara sahip olup olmadığına ilişkin öğretmenlere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğretmenler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Öğrt1, Bilim ve Sanat Merkezlerinin bir şehir için önemine vurgu yaparak binaların dışına çıkarak çalışma ve etkinlik alanlarının genişletilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrt2, Bilim ve Sanat Merkezlerinin sadece Görsel Sanatlar için değil tüm branşlar için büyük bir dış mekânna sahip olması gerektiğini belirtmiştir.

Öğrt3, Bilim ve Sanat Merkezlerinin bina ve bahçe alanı olarak tamamen özel bir alana sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar için bina ve fiziki donanımına ilişkin öğretmen görüşlerine genel olarak bakıldığında, atölye dışı bir alana sahip olmadıkları ancak böyle bir alanın çok gerekli olduğu konusunda ortak bir fikre sahip oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin hepsi, Bilim ve Sanat Merkezleri'nin tüm branşlar için geniş bir bahçe alanına ve özel bir eğitim binasına sahip olması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitimi için uygun bina ve fiziki donanımlara sahip olup olmadığına ilişkin öğrencilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğrenciler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Ö1, Ö2 ve Ö3 Bilim ve Sanat Merkezlerinin böyle bir alana sahip olduğunu ancak yeterli olmadığını belirtmiştir. Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8

ise okullarında böyle bir alanın olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Buna göre, tüm öğrencilerin atölye dışı (avlu, bahçe gibi) bir çalışma alanlarının olmasını istedikleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar için bina ve fiziki donanımına ilişkin öğrenci görüşlerine genel olarak bakıldığında, Ö1, Ö2, Ö3'ün, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8'in farklı illerdeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde okudukları anlaşılmaktadır. Bir il böyle bir alana sahipken diğer il sahip değildir. Bu açıklamalardan, Bilim ve Sanat Merkezlerinin bina ve fiziki olanaklarının her il için standart olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu durum, üstün yeteneğe sahip bu çocukların eşit ve standart olanaklar ile eğitim almaları gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitimi için uygun bina ve fiziki donanımlara sahip olup olmadığına ilişkin velilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre veliler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

V1, Bilim ve Sanat Merkezindeki Görsel Sanatlar ile ilgili araç-gereçlerin ve atölyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli ve elverişli olmadığını belirtmiştir.

Görüşme sonuçlarına göre, V2 ve V3 açısından atölyeler araç-gereç yönünden yeterlidir. Hatta V2 bu konuda destek sağladığını belirterek, velilerinde okulları araç-gereç yönünden desteklemesi hususunu vurgulamıştır.

V4, V5 Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar için araç-gereçlerin yeterli olmadığını ve artırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar için bina ve fiziki donanımına ilişkin velilerin görüşlerine genel olarak bakıldığında, aynı ilde bulunan velilerin bir kısmı araç-gereçleri yeterli bulurken bir kısmı yetersiz bulmuştur. En dikkat çekici görüş, velilerin kurumlara araç-gereç yönünden destek sağlaması yönündeki görüştür. Bu durumun doğru olup olmadığı veliler açısından değerlendirilerek tespit edilebilir. Ancak, verilen cevaplara bakıldığında velilerin genel olarak kurumların araç ve gereçlerini çok yeterli bulmadıkları anlaşılmaktadır.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin “Görsel Sanatlar Eğitim Programına” İlişkin Görüşleri

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitim programlarına ilişkin yöneticilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre yöneticiler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Y1, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen genel müfredatta ders saatlerinin ve alınan derslerin yeterli ve istenilen düzeyde olmadığını belirterek, Bilim ve Sanat Merkezlerinin bir sıkıntısını dile getirmiştir. Bu durum, Y1'in müfredatta değişiklik yapılması gerektiği yönünde yorumlanabilir.

Y2'de Y1 gibi, Görsel Sanatlar ders saatleri eğitim açısından yetersiz olduğunu belirtmiştir. Buna ek olarak, bilim ve sanat derslerinin günlerinin ayrılması önerisinde bulunmuştur.

Y3, bilim ve sanat derslerinin ders saat dağılımının eşit olmadığını belirtmiştir. Ders saatlerinin çalışmanın içeriğine göre ayarlanmasının ve ders saatlerinin sınırlanmamasının daha doğru olacağını vurgulamıştır. Y1, Y2 ve Y3'ün ders saatlerine ilişkin verdikleri cevaplara genel olarak bakıldığında, üç yöneticinin de bilim alanından eğitim alan öğrencilerin sanat derslerini çok az görmeleri

ve aynı şekilde yetenekten tanılanan öğrencilerin bilim derslerini çok az görmelerinin yanlış bir durum olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitim programlarına ilişkin öğretmenlere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgularına yer verilmiştir. Buna göre öğretmenler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Öğretmenlerin ders saatlerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerine genel olarak bakıldığında, üç öğretmende, aynı yönde görüş bildirmişlerdir. Bu durum, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar ders saatleri açısından bir sıkıntı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Cevaplara bakıldığında öğretmenlerin, çocukların okullarındaki bir günün tamamen boşaltılıp bu süreyi BİLSEM de geçirmelerinin daha verimli ve doğru olacağı yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitim programlarına ilişkin öğrencilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgularına yer verilmiştir. Buna göre öğrenciler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Öğrencilerin, derslerin isteğe bağlı seçilebilir olmasına ilişkin sorulara verdikleri cevaplara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin hepsinin bu durumdan memnuniyet duyacakları ve farklı dersler görerak daha fazla bilgilenecekleri yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca verilen cevaplarda en çok dikkat çeken durumun çocukların Görsel Sanatlar dersinin ders saatlerinin daha fazla olması ve herkes için seçilebilir bir ders olması yönünde bildirdikleri görüşleri, Görsel Sanatlar dersinin özellikle ilkökul öğrencileri için sevilen ve tercih edilen bir ders olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar eğitim programlarına ilişkin velilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgularına yer verilmiştir. Buna göre veliler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Veliler, okulda verilen Görsel Sanatlar ders saatlerini çoğunlukla yeterli bulmamaktadır. V2 ve V3 saatleri yeterli bulmalarına rağmen okul ve BİLSEM iş birliğinin olması gerektiğini düşünüyorlar. Buna göre, velilerin hepsinin Görsel Sanatların eğitim saatlerinin yetersizliği konusunda ortak görüş bildirdikleri söylenebilir.

Velilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, tüm velilerin Görsel Sanatlar açısından uygulamalı eğitimi yeterli buldukları anlaşılmaktadır. Bu durum velilerin, öğretmenlerin verdikleri uygulamaya dayalı eğitimi yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin “Tanılamaya” İlişkin Görüşleri

Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar için tanılamaya ilişkin yöneticilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre yöneticiler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Yöneticilerin, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde, yöneticileri hepsinin tanılamaya ilişkin yapılan sistemi yetersiz ve uygun bulmadıkları anlaşılmaktadır. Y1'e göre, ön aşama sınavını geçemeyen çok sayıda yetenekli öğrencinin erkenden elenerek bu yönde bir eğitim almaları engellenmektedir. Y2 ise, ön sınav tablet sınavının yüzde olarak yüksek tutulmasının doğru olmadığını vurgulamıştır. Y3, diğer iki yönetici gibi herkese ulaşamadığını belirtse de çoğunluğa ulaşılabilirdiği yönünde cevap vermiştir. Yöneticilerin genel cevapları, mevcut tanılama sistemi ile ilgili sıkıntılarının olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar için tanılamaya ilişkin öğretmenlere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğretmenler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Öğrt1, mevcut sınav sistemi ile ilgili açıklamalar yapmıştır. Bu açıklamalara göre, sistemin doğru bir tanılama için yeterli olmadığını ve tanılama yaşının yetenek keşfi için çok erken olduğunu ileri sürmüştür.

Öğrt2 de sınavın tanılama için çok yeterli olmadığını dile getirmiş ve yetenek sınavlarının uygulama açısından uygun olmadığını belirtmiştir.

Öğrt3, diğer 2 öğretmen gibi tanılamayı yeterli bulmadığını belirtmiştir. Bilim sınavından tanılanan öğrencilerin yetenekten de seçim yapmaları gerektiğini söylemiştir. Öğretmenlerin, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlara ilişkin yetenekten tanılama ile ilgili genel olarak tanılamayı yeterli ve uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin sınavın uygulanma biçimi ve tanılama kriterlerinin değişmesi gerektiğini vurguladıkları şeklinde yorumlanabilir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar için tanılamaya ilişkin öğrencilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre öğrenciler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezlerinde yetenekten tanılamaya ilişkin genel olarak, her iki sınavın birlikte yapılmasını ya da yetenekten giren öğrencinin bilimden sınava girmemesi gerektiğini belirtmiştir. Bu durum, yetenekli öğrencilerin bilim sınavından elenerek yetenek sınavına girmelerine engel bir sınav sistemi olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin, Görsel Sanatlar için tanılamaya ilişkin velilere sorulan soruların cevaplarına yönelik bulgulara yer verilmiştir. Buna göre veliler aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Velilerin, bu soruya ilişkin verdikleri cevaplar, kesinlikle olmamalı ve ya sisteme göre ve veli isteğine göre olabilir şeklinde ikiye ayrılmıştır. Ancak genel olarak, veliler BİLSEM sınavına hazırlık ve ya çalışma kitaplarının olmasını doğru bulmamaktadırlar. Bu durum, V5'in de belirttiği gibi Bilim ve Sanat Merkezlerine üstün kavramın tam olarak uygun olmayan bir öğrenci profilinin girdiği şeklinde yorumlanabilir.

Velilerin, tanılamaya ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, genel olarak tüm velilerin, bilim sınavının olası gerektiği ancak yetenek kısmı için kesinlikle bilim sınavının olmaması gerektiği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum, velilerin de öğrenciler gibi bilimden elenen yetenekli çocukları bir kayıp olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bina ve Fiziki Donanım Boyutuna ve İl Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda yöneticiler, okulun Görsel Sanatlar eğitimi için atölye dışı bir çalışma alanına sahip olduğu ancak yeterli olmadığı nitel verilerle de desteklenerek tespit edilmiştir. Aynı zamanda yöneticilerin görüşlerinden, binanın araç-gereç açısından yeterli olduğu sonucu elde edilmiştir. Bildiren (2016) her çocukta olduğu gibi üstün yeteneklilerin eğitimine katkı sağlayacak eğitim araç-gereçlerinin dikkatli ve bilinçli seçilmesi, üstün yetenekli çocukların gelişimini olumlu yönde etkiler. Bu araç-gereçlerin seçiminde dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar, çocukları eleştirel düşünmeye sevk etmesi, farklı düşüncelerin üretimini, mantıksal düşünmeyi, problem çözme

ve iletişim becerilerinin gelişimini desteklemesi, araştırmaya imkân tanınması, kişisel yaşantılarla ilişkili olması, alternatif bir öğrenme tarzı sunması ve yeteneklerin gelişimini desteklemesi gibi hususlardır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, yöneticilerin görüşlerinin farklılaşmadığı görülmüştür. İllere göre bakıldığında, yöneticilerde en yüksek görüş bildiren il Elazığ, en düşük görüş bildiren il İzmir olduğu sonucuna varılmıştır.

Aynı sonuçlar doğrultusunda öğretmenler, üstün yetenekli çocukların Görsel Sanatlar eğitimi için atölye dışı bir çalışma alanına sahip olmadığını belirtmişlerdir ve bu sonuçlar yapılan görüşmeler doğrultusunda nitel verilerle desteklenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenler, sanat eğitiminin sadece kurum içinde değil şehrin uygun mekânlarına da taşınmasının doğru olacağını ileri sürmüş ve bu üstün yetenekli çocukların sanatçı buluşmaları ile desteklenmesi gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Sonuç olarak öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezlerinin vizyon ve misyonuna uygun binalar yapılması yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezleri'nin özellikle Görsel Sanatlar eğitimi açısından tarihi ve kültürel gezi imkânlarının sağlanması ve maddi açıdan desteklenmesi konusunda yoğun görüş bildirmişlerdir. Bu konuda, Yücel (2012) yaptığı araştırmada, üstün yetenekli çocukların buldukları kuramlarda klasik eğitim olarak sanatsal uygulamalara katılmalarının öğrenmeleri üzerinde yeterlilik gösterdiğini tespit etmiştir. Bu nedenle, öğretmenlerinde görüşlerinde belirttikleri gibi, üstün yetenekli çocukların tarihi ve kültürel gezilerle eğitimlerinin desteklenmesi önem arz etmektedir. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, öğretmenlerde, elde edilen sonuçlarda, anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. İstanbul, Ankara ve Elazığ illerindeki öğretmenlerin en yüksek görüş bildirdikleri ve Hatay ilinde en düşük görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır.

Öğrenciler, birinci alt probleme ilişkin olarak, hem atölye dışı çalışma alanına sahip olma, hem de araç-gereç yeterliliği açısından farklı görüşler bildirmişlerdir. Kimi öğrenciler böyle bir alana sahip olduklarını belirtirken, diğer öğrenciler atölye dışı bir çalışma alanlarının olmadığını belirtmiştir. Bu durumdan, farklı illerde eğitim gören öğrencilerin farklı fiziki mekânlara ve araç-gereçlere sahip oldukları sonucuna varılabilir. Elde edilen bu sonuçlar, nitel verilerden elde edilen sonuçlar ile de desteklenmiştir. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin görüşlerinde iller arasında bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak, öğrencilerde en yüksek görüş bildiren il Elazığ, en düşük görüş bildiren il Antep'tir.

Veliler birinci alt probleme ilişkin olarak, çocuklarının eğitim gördükleri Bilim ve Sanat Merkezi'ni Görsel Sanatlarda kullanılan araç-gereçler açısından yeterli buldukları, hem nitel hem de nicel verilerden elde edilen sonuçlardan ulaşılmıştır. Birinci alt probleme ait genel sonuçlara bakıldığında, en çok öğretmenlerin

Görsel Sanatlar eğitimine uygun bir dış mekâna (avlu, bahçe) sahip olmak istedikleri anlaşılmaktadır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitiminde bina ve fiziki donanıma ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, velilerde illere göre bir farklılaşma olmamıştır. En yüksek İzmir, en düşük Trabzon illerinde velilerin görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. Genel olarak dördüncü alt probleme ait sonuçlara bakıldığında, illere göre farklılaşma olmadığı söylenebilir. Ayrıca Elazığ ve İstanbul illerinde diğer illere oranla daha fazla görüş bildirildiği sonucuna varılmıştır.

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin bina ve fiziki donanıma ilişkin görüşlerini tespit etmek amacı ile yapılan bu çalışmada da, merkezlerin araç-gereç ve çalışma alanı olarak yeterli düzeyde olup olmadıkları ile ilgili görüş farklılıkları mekânı ve araç-gereçleri kullanan grupların bu konuya ilişkin daha net fikirlere sahip olduğunu göstermiştir.

Program Boyutuna ve İl Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programlarına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel ve nitel verilerinden elde edilen sonuçlarda yöneticilerin birçoğu bilim ve sanat derslerinin eşit oranlarda verilmesi gerektiğini belirtmiş ve bu sonuç nitel verilerle de desteklenmiştir. Yöneticiler, Görsel Sanatlar ders saatlerinin azlığını da dile getirmişlerdir. Nicel verilere bakıldığında, yöneticilerin mevcut verilen Görsel Sanatlar eğitim programının üstün yetenekli çocukların eğitiminde yeterli düzeyde olduğunu ve bu çocukların üniversiteye aynı alandan devam etme durumlarında belli bir katsayı puanı almaları gerektiği araştırmada ulaşılan önemli sonuçlardandır. Bu sonuca ilişkin olarak, Levent (2013) üniversite giriş sınavlarında TÜBİTAK'ta derece yapan öğrencilere ve milli sporculara sunulan Ek-Puan uygulaması üstün yetenekli öğrenciler için de sağlanabilir. Bu durumda ortaöğretimi tamamlayan üstün yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarına uygun lisans programlarına yerleştirilmesi ve Türkiye'nin sıralamalarda üst seviyede olan üniversitelerinde ve bölümlerinde üstün yetenekli öğrenciler için belli kontenjanlar açılabilir, şeklinde önerilerde bulunmuştur. Ayrıca, yöneticilerin görüşlerinden, çocukların ailelerinin de rehberlik hizmetleri ile desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, yönetici görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlar programı boyutunda yöneticilerde en yüksek görüş bildiren il Elazığ, en düşük iller Antep ve İstanbul sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin ikinci alt probleme ilişkin görüşlerinden, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitim saatlerini çok yeterli bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu konu ile ilgili olarak öğretmenler, bu çocukların eğitimlerini okullarının dışında arta kalan zamanlarda aldıklarını ve bu zamanın bir üstün yeteneklinin eğitimi açısından yeterli ve verimli olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmen görüşlerinden bazıları ile ders saatlerinin yeterli olduğunu ancak tam gün eğitimin üstün yetenekli çocukların eğitimi için daha uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Bu açıdan öğretmen görüşleri yönetici görüşlerini desteklemektedir. Öğretmenler de

üstün yetenekli BİLSEM öğrencilerinin üniversite sınavlarında ek-puan ile desteklenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bilim ve Sanat Merkezlerindeki sanat ve proje çalışmalarında Güzel Sanatlar Liseleri ve üniversitelerin Güzel Sanatlar ile ilgili bölümlerinden akademik olarak destek alınmalı ve iş birliği içinde olunmalıdır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, öğretmen görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlar programı boyutunda öğretmenlerde en yüksek görüş bildiren iller İstanbul ve Elazığ, en düşük il Trabzon sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin ikinci alt probleme ilişkin görüşleri incelendiğinde, seçmeli ders sistemi ile tanındıkları alanın dışında istedikleri dersi alabilme imkânının olması konusunda hem nicel hem de nitel verilere dayanarak olumlu sonuçlar vermişlerdir. Seçmeli dersler arasında özellikle Görsel Sanatlar dersinin olması gerektiğini vurgulamışlardır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlar programı boyutunda öğrencilerde en yüksek görüş bildiren il Hatay, en düşük il Antep’tir sonucuna varılmıştır.

Velilerin ikinci alt probleme ait nicel ve nitel verileri incelendiğinde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi uygulamalarını yeterli buldukları ancak ders saatini yeterli bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu konuda veliler de öğretmenlere benzer bir görüş bildirerek, Milli Eğitim ile iş birliği içinde ders saatlerinin çocukların daha iyi bir eğitim almaları açısından uygun bir hale getirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar alanında eğitim gören çocukların üniversitelerin aynı alanlarına giriş sınavlarında ek-puan almaları konusunda yönetici ve öğretmenleri destekler nitelikte görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca velilerin görüşlerinden, Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim veren öğretmenlerin özel eğitim alanında eğitim almış olmaları gerektiği sonucu anlaşılmaktadır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlar eğitimi programına ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda, Görsel Sanatlar programlarına ilişkin veli görüşlerinin il bağlamında istatistiksel olarak farklılaştığı görülmüştür. Sonuç olarak, Hatay, Antep, Elazığ ve İzmir illerindeki veliler, Trabzon ilindeki velilere göre daha yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin programa ilişkin görüşlerini tespit etmek amacı ile yapılan bu çalışma da, görsel sanatlar ders saatlerinin artırılarak üstün yetenekli çocuklara daha iyi bir eğitim sağlanacağı ve bu çocukların devam eden eğitim hayatlarında desteklenmesinin merkezlerin daha önemli bir konuma sahip olmaları açısından önem arz ettiği bilgisi edinilmiştir.

Tanılamaya ve İl Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel ve nitel verilerinden elde edilen sonuçlarda yöneticiler, mevcut tanılama

yöntemleri ile Görsel Sanatlarda yetenekli öğrencilere yeterli düzeyde ulaşamadığını ifade etmişlerdir. Yöneticilerin görüşlerinden, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin özel eğitim alanında eğitim almış olmaları gerektiği sonucuna varılmıştır. Rogers (1989) üstün yeteneklilerin öğretmen becerilerinin; üstün yetenekliliğin doğası, üstün yeteneklilerin tanınması, üstün yeteneklilerin duygusal özellikleri, öğretim stratejileri ve üstün yetenekli öğrencilerin üst düzey soru sorma/düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik olması gerektiğini vurgulamaktadır (aktaran Kontaş, 2009). Ayrıca, yöneticilere göre tüm yetenek alanları aynı derecede önemli görülmektedir. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda yönetici görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlarda tanılama boyutunda yöneticilerde en yüksek görüş bildiren iller İzmir ve İstanbul, en düşük Antep sonucuna varılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin, öğretmenlerin görüşlerinden, Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görsel Sanatlar tanılama yöntemlerini yeterli ve uygun bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Mevcut sınavın yaş aralığı ve yöntem açısından uygun olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, tanılama yapılırken yetenekten tanılanan çocuğun bilimden sınava girmesi gerektiği yönünde farklı görüşler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Bilim ve Sanat Merkezlerinde tüm yetenek alanlarının aynı derecede önemli olduğu ve Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapacak öğretmenlerin, üstün yetenekliler eğitiminde özel eğitim almış olmaları sonuçlarına varılmıştır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda öğretmen görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlarda tanılama boyutunda öğretmenlerde en yüksek görüş bildiren il Hatay, en düşük İzmir sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin üçüncü alt probleme ilişkin görüşlerine bakıldığında, tanılama ile ilgili farklı görüşlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin görüşlerinden, hem bilim ve yetenek sınavlarının birlikte yapılmasının doğru olduğu hem de yetenekten giren öğrencinin bilim sınavına girmesine gerek olmadığı sonuçlarına varılmıştır. Ayrıca, Görsel Sanatlarda tanılamamanın doğru ve güvenilir olduğu, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin üstün yetenekliler ile ilgili özel eğitim almış olmaları gerekliliğine ilişkin sonuçlara varılmıştır. Araştırmada, “Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin il değişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek” sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda öğrenci görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlarda tanılama boyutunda öğrencilerde en yüksek görüş bildiren il Elazığ, en düşük İzmir sonucuna varılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin velilerin nicel ve nitel verilerine bakıldığında, Bilim ve Sanat Merkezlerine hazırlık kurs ve kitaplarının olması yönünde farklı görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Kimi veli mevcut sınav sistemi nedeniyle ile olması gerektiğini ileri sürerken, kimi veli ise kesinlikle olmaması gerektiğini ifade etmiştir. Genel

olarak bu konudaki görüşleri nitel verilerle de desteklenerek, velilerin hazırlık kurs ve kitaplarına karşı oldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca, Görsel Sanatlar alanında üstün yetenekli çocukların tanınması yapılırken gözlem ve portföyle (ürün dosyası) gibi alternatif tanılama yöntemlerinin de tanılama da yüzde olarak etkili olması gerektiği yönünde sonuçlara varılmıştır. Eriş (2015), "IQ sadece bir araçtır. Tanılamada aslen önemli olan ölçütler, varsa çocuğun o güne kadar yapmış olduğu çalışmaların bir dosyası (portföyü), anne babaya verilen soru formuna yazılan, çocukla ilgili ayrıntılı bilgiler ve anekdotlar, çocukları sınıf içinde öğretmenle birlikte küçük grup aktivitelerinde ve oyun ortamında bir gün boyunca gözlemleyip ona göre bir sonuca varmaktır" ifadesi ile veli görüşlerinin sonucunu desteklemektedir. Eriş, aynı çalışmadan, yurtdışında bazı üstün yetenek programlarına öğrenci seçerken yaratıcılık, gözlem, portföy gibi yöntemlerin arasında IQ skorunun sadece %20'lik bir öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Araştırmada, "Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen Görsel Sanatlarda tanılamaya ilişkin yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin ildeğişkeni bağlamında görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek" sorusu doğrultusunda araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçlarda velilerin görüşlerinin illere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Görsel Sanatlarda tanılama boyutunda velilerde en yüksek görüş bildiren il Antep ve en düşük il Elazığ'dır sonucuna varılmıştır.

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin tanılamaya ilişkin görüşlerini tespit etmek amacı ile yapılan bu çalışmada, merkezlerde eğitim veren öğretmenlerin özel eğitime ilişkin desteklenmesi ve mevcut tanılama yöntemlerinin revize edilerek daha doğru ve güvenilir tanılama yöntemleri ile düzenli bir hale getirilmesinin daha doğru olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

Araştırmada, nicel ve nitel veri sonuçları birlikte değerlendirildiğinde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yönetici ve öğretmen görüşlerinin genel sonuçlar açısından birbirinden farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Yöneticiler, bina ve fiziki donanım, uygulanan programa ve tanılamaya ilişkin ciddi eksikler olmadığı görüşünü desteklerken, öğretmenler bina ve fiziki donanımın Görsel Sanat eğitiminin verilebilmesi açısından yeterli olmadığını, programa ilişkin öğrencilerin okullarında aldıkları genel eğitime göre revize edilmesi ve daha uygun hale getirilmesi görüşlerinde bulunmuşlardır. Özellikle öğretmenler, tanılamamanın Görsel Sanatlar açısından uygun olmadığını belirterek nitel bulgularda yer verilen konuya ilişkin önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmada, nicel ve nitel veri sonuçları birlikte değerlendirildiğinde, Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören öğrenci ve velilerin görüşlerine ilişkin sonuçlar, daha çok program, tanılama ve çocukların Bilim ve Sanat Merkezlerinde aldıkları eğitimin genel eğitimlerine katkıları ve kazanımları doğrultusundadır. Öğrenci ve veliler, bina ve fiziki donanım ile ilişkin genel olarak yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Ancak, veliler, öğretmen görüşlerini destekler nitelikte program ve tanılama konusunda eksik uygulamalar olduğu görüşünde bulunmuşlardır. Özellikle veliler, yönetici ve öğretmenlerden farklı olarak, çocuklarının Bilim ve Sanat Merkezlerinde aldıkları eğitimin lisans ve daha sonraki tüm hayatları boyunca onlara ayrıcalıklar tanınması gerektiği görüşünü savunmuşlardır ve bu duruma ilişkin yeni düzenlemelerin yapılması gerektiğini bildirmişlerdir.

Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçları doğrultusunda alt problemlere ilişkin bazı önerilerde bulunulmuştur.

Birinci Alt Probleme İlişkin Öneriler

- BİLSEM araç-gereç açısından destek alması konusunda sadece devlet tarafından değil, özel sektörden de destek alabilir. Bu konuda bakanlık tarafından özel sektör ile üniversitelerin TEKNOKENT mantığı ile iş birliği projeleri geliştirilerek destek sağlanabilir.
- TÜBİTAK bakanlık ile bağlantılı Bilim ve Sanat Merkezleri öğrenci projelerine daha fazla bütçe ayırabilir, üstün yetenekli çocukların eğitimlerine ve araştırmalarına destek sağlanabilir.
- ERASMUS değişim programı kapsamında üstün yetenekli çocukların yurt dışında yetenek alanlarına göre uluslararası eğitim alma imkânı bakanlık tarafından sağlanabilir. Aynı zamanda bu durum öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda bilgilenmeleri içinde sağlanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Öneriler

- Üstün yetenekli çocukların Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitim saatleri, öğrencilerin kendilerini ilgi alanlarına daha çok verebilmeleri ve daha verimli çalışabilmeleri açısından, haftada bir tam gün eğitim verilebilir.
- Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mutlaka bir sınava tabi tutulup, özel eğitim olarak sertifikalı olarak kurumlara seçilmeleri sağlanabilir.
- Araştırma sonuçlarında yönetici, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak, Bilim ve Sanat Merkezlerinden mezun olan üstün yeteneklilere üniversitelerin ilgili alanlarına yerleştirilirken ek-puan alabilmeleri sağlanabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Öneriler

- Görsel Sanatlarda üstün yetenekliler daha geç bir dönemde (yaş) tanınması yeteneklerinin daha iyi ve daha net bir şekilde anlaşılmasını sağlayabilir.
- Tanılama yöntemlerinin geliştirilebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alan öğretmenleri, öğrenciler, veliler ve ilgili akademisyenlerden oluşan düzenli bir üstün yetenekliler eğitim komisyonu oluşturulabilir.
- Araştırma süresince üstün yetenekliler ve aileleri açısından, öğrencilerin hem genel eğitimleri hem de Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitimlerinin zaman ve maddi açıdan zorlayıcı olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle öğrenci ve aileleri bakanlık tarafından maddi ve rehberlik hizmetleri tarafından sosyal ve psikolojik olarak desteklenebilirler.

Katılımcı Onamı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan ve öğrencilerin velilerinden onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – Y.U.; Tasarım – Y.U., S.B.; Denetleme – Y.U., S.B.; Kaynaklar – Y.U., S.B.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – Y.U., S.B.; Analiz ve/veya Yorum – Y.U., S.B.; Literatür Taraması – Y.U., S.B.; Yazıyı Yazan – Y.U.; Eleştirel İnceleme – Y.U., S.B.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Informed Consent: Consent was obtained from all participants and parents of the students participating in the study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Y.U.; Design – Y.U., S.B.; Supervision – Y.U., S.B.; Resources – Y.U., S.B.; Materials – Y.U., S.B.; Data Collection and/or Processing – Y.U., S.B.; Analysis and/or Interpretation – Y.U., S.B.; Literature Search – Y.U., S.B.; Writing Manuscript – Y.U.; Critical Review – Y.U., S.B.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Ayhan, Ö.Ö. (2008). *Üstün yetenekli çocuklarda çizgisel gelişim (9–12 yaş grubu çocuklar üzerine bir araştırma)* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Bildiren, A. (2016). *Üstün yetenekli çocuklar*. Doğan Kitap.
- Buyurgan, S. (2021). Üstün yetenekli çocuklar, sanat eğitimi ve yaratıcılık. T. Akalan (Ed.), *Sanat eğitimi “çocuğun sanatsal gelişiminden yüksek öğretimdeki sanal sınıflara* (s. 79–100) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133–151.
- Büyükoztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Clark, G. & Zimmerman, E. (1986). A framework for educating artistically talented students based on Feldman's and Clark and Zimmerman's models. *Studies in Art Education A Journal of Issues and Research*, 27(3), 115–122.
- Clark, G. (1989). Screening and identifying students talented in the visual arts: Clark's Drawing Abilities Test. *Sage Journal*, 33 (3), 98–105.
- Clark, G. & Zimmerman, E. (1992). Issues and practices related to identification of gifted and talented students in the visual arts. The National Research Center On The Gifted And Talented.
- Creswell, J. W. (2008). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (3rd. ed.). Sage.
- Coşkun, B. (2007). *Görsel sanatlarda üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili öğretmen görüşleri ve değerlendirmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Çamdeviren, Ş. (2014). *Bilim ve sanat merkezine devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler* [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Çelik, F.K. (2015). *Üstün zekâlı bireylerin görsel sanatlar eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Şanlıurfa ve İstanbul ili örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Çelikten, Y. (2017). Üstün yetenekli çocuklar ve bilsem. *Turkish Journal of Educational Studies*. 4(3), 87–104.
- Dağlıoğlu, H.E. (2010). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmen yeterlikleri ve özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 40 (186), 72–84.
- Daşdemir, A. (2021). *Görsel sanatlar eğitiminde görsel kültürün bilsem öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine katkısı* [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Eriş, B. (2015). *Her çocuk üstün yeteneklidir*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Erişti, B. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme, öğretme, öğretmenlik mesleği ve öğretmen özellikleri ile ilgili görüşleri. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 18–36.
- Genç, A.M. (2013). *Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinlerarası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi (Konya bilsem örneği)* [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Genç, A.M. (2014). Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 142–168.
- Karabulut, R. (2010). *Türkiye'de üstün yetenekliler eğitiminin tarihi süreci* [Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Karaer, G. (2016). *Fen laboratuvarında sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan argümantasyon ve proje tabanlı öğretim yöntemlerinin etkililiğinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Keskin, M.Ö., Samancı, N.K. & Aydın, S. (2013). Bilim sanat merkezleri mevcut durumları, sorunları ve çözüm önerileri. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırma Dergisi*, 1 (2), 78–96.
- Kontaş, H. (2009). *Bilsem öğretmenlerinin program geliştirme ihtiyaçlarına ilişkin geliştirilen programın etkililiği* [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Levent, F. (2013). *Üstün yetenekli çocukları anlamak*. Nobel Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *2015–2016 Bilim ve sanat merkezleri öğrenci tanılama kılavuzu*. <https://orgm.meb.gov.tr/www/2015-2016-bilim-ve-sanat-merkezleri-ogrenci-tanilama-kilavuzu-yayimlandi/icerik/619>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Bilim ve sanat merkezleri öğrenci tanılama kılavuzu*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_ays_dosyalar/2017_10/28150742_2017_2018_bilsem_tanilama_kilavuzu.pdf
- Özgüler, N. (2009). *7–12 yaş arası üstün yetenekli çocukların eğitimi ve bir yöntem önerisi (İstanbul ili örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Öztürk, D., Peker, A. & Gökdaş, Y. (2017). Üstün zekâlı öğrencilerin gözüyle görsel sanatlar dersi: Bayburt örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(19), 114–128.
- Pariser, D. & Zimmerman, E. (2004). Learning in the visual arts: Characteristics of gifted and talented individuals. E. W. Eisner & M. D. Day (Eds.), *Handbook of research and policy in art education* (ss. 379–412) içinde. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Şener, Z. (2017). *Ortaokul matematik öğretmen adaylarının tasarladıkları model oluşturma etkinliklerinin incelenmesi ve bu etkinliklerin öğretim sürecinde kullanımlarına ilişkin görüşleri* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Şenol, C. (2011). *Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (bilsem örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Tuna, S. (2009). Yetenekli çocukların keşfi. A.O. Alakuş & L. Mercin (Eds.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi* (s. 163–169) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2016). *Lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere katılımlarına yönelik ebeveyn tutum ve görüşleri*. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Yücel, H.S. (2012). *Bilim sanat merkezlerinde sanat(resim) alanında proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanan görsel sanatlar eğitimi uygulamasının bir değerlendirilmesi (Yasemin Karakaya bilsem örneği)*. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].

Structured Abstract

Gifted children have different educational needs, and in this direction, they need differentiated education environments that will support their curiosity and abilities in addition to the existing education programs. In Turkey, Science and Art Centers is one of the educational institutions that undertake this important task. The purpose of identifying gifted children is not to isolate, label, or satisfy their curiosity but is to raise them to the highest and most beneficial level by offering differentiated education in accordance with their existing abilities. To help gifted children to recognize their own abilities and areas of interest and to use the knowledge they have in determining their individual goals and making career choices is one of the most important tasks related to the development and training of talents. In this regard, gifted individuals have been researched about the qualifications, diagnostic processes, and physical equipment qualifications of the Visual Arts program they receive at Science and Art Centers. This research investigates the Visual Art Education process given to gifted individuals in Science and Art Centers in terms of importance. Also, this research aims to search for an answer for what are the opinions of administrators, teachers, students, and parents about the Visual Arts education given in Science and Art Centers. Investigations have been made in terms of the current situation, expectations and suggestions of administrators, teachers, students, and parents regarding Visual Arts education in Science and Art Centers.

The Visual Arts program provided for gifted students in Science and Art Centers is based on the building and physical equipment of the centers and the adequacy of diagnosis. Opinions and suggestions on the subject were received from the administrators, teachers and students and parents working in Science and Art Centers. Before the talks, survey and interview forms have been prepared. These interview forms were prepared with the aim to contribute and guide administrators, teachers, students, and parents. Also in the research, in Turkey, the deficiencies in the diagnosis and education of gifted people aimed making a situation assessment.

Research, in the academic years of 2016–2017 and 2017–2018, was carried out with 7 administrators and 12 teachers, 71 3rd- and 4th-grade students, and 70 parents working in 7 Science and Art Centers (Ankara, Trabzon, Hatay, İstanbul, İzmir, Elazığ, Gaziantep) from 7 different regions of Turkey. In research, an explanatory mixed design, in which quantitative and qualitative research methods are used together, was used. To collect quantitative data, a survey titled BİLSEM-GSGA was used. To collect qualitative data, an interview form titled BİLSEM-GSGF was used. The research process is in the form of application of the questionnaire developed to obtain quantitative data, statistical analysis of the data and preparation of interview questions for the qualitative part of the research from the findings, analyzing and interpreting quantitative and qualitative data together. In the statistical evaluation of quantitative data, Kruskal Wallis H-Test and Mann Whitney *U* test were used. To determine whether there is a significant difference between the province variables, arithmetic mean, standard deviation, descriptive statistical frequency, and percent analysis were used. Qualitative data of the research was resolved with descriptive analysis method.

Considering all the evaluation criteria, regarding the size of the building and physical equipment of administrators, teachers, students, and parents has been reached conclusion, schools are adequate in terms of equipment but they do not have an area outside the workshop to practice Visual Arts. In the opinions of administrators, teachers, students, and parents about the Visual Arts education programs given in Science and Art Centers emphasis has been placed on inadequate Visual Arts course hours, and it would be more appropriate to give art and science courses in equal proportions. Moreover, a student recognized in science specified necessary to increase the opportunity to take lessons from the arts. To the questions of diagnostic methods related to Visual Arts in Science and Art Centers not true the obligation of administrators, teachers, students, and parents to take the science exam for a student who is identified with art and also diagnostic methods and age in art was determined to be sufficient and appropriate in terms of identifying a gifted child. Based on the research questions, gifted children in the visual arts have been suggested further support by the Ministry of Education in terms of physical equipment and building. They should be separated in the field of science and educated in a different place. Recommendations have been made regarding announcing the achievements of gifted children through the press and social media, supporting teachers and students with international education programs abroad, awarding additional points when placed in related fields at universities, determination of their training as one full day per week, and lowering the diagnostic age to a later period.